

Un număr vechiu 20 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENTĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANTE — SOCIOLOGIE

Director: DEM. I. DOBRESCU

Președintele Uniunii Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU Avocat, Direc. Contenc. B-cel G-e a Țării Românești	ALEX. CERBAN Profesor la Fac. I a Țării de Drept, București	IOSIF COHEN Avocat membru Cons. legislativ	GR. CONDURATU Consilier la Curtea de Apel București	RĂZV. DEMOGUE Profesor la Facultatea de Drept din Paris
V. FONGOROZ Dr. în Drept din Buc. Avocat	ALFRED JUVARA Dr. în Drept din Paris Avocat	D. NEGULESCU Profesor la Facultatea de Drept, București	I. GR. PELETEANU Avocat	C. SIPSOM Profesor la Facultatea de Drept, București
	GR. TRANCU-IAȘI Fost Ministru al Muncii Avocat	P. VASILECU Dr. în Drept din Paris Avocat	AL. VELESU Dr. în Drept din Buc. Avocat	C. STOEANOVICI Dr. în Drept din Paris Avocat

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LEVY și SILVIU KRAINIC, Dr. în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. B-ai, Case Com. și Autorit.	800 lei
" Avocați	500 "
" Magistrați	400 "
6 luni prețul de sus pe umătate	

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

în lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artele 5 și Rahovei, 5

Lângă Palatul Justiției

TELEFON 13/29

Cu acest număr încheiem anul 1923.

Numărul viitor va apare cu data de Marți 1 Ianuarie 1924.

Cu toată scumpirea excesivă a hârtiei și a mâinei de lucru, „Curierul Judiciar“ nu va spori costul abonamentului anual, ci-l va menține tot la 800 lei pentru autorități și case de comerț, 500 lei pentru avocați și 400 lei pentru magistrați.

Răgam pe onor. noștri abonați a grăbi plata abonamentelor prin mandat postal direct la Administrația revistei, Rahovei 5 sau Artele 5, București, notând pe cotorul mandatului postal pentru ce anume se face plata «CURIERUL JUDICIAR».

SUMAR

— S solemnitatea inaugurării Consiliului superior al Corpului de Avocați din România; Discursul d-lui Președinte al Consiliului Corneliu Chisăliță; Discursul d-lui Dem. I. Dobrescu, Președinte e Uniunii avocaților și Discursul d-lui Procuror general al Curții de Casație I. N. Stambulescu;

Jurisprudență:

— Curtea de Casație s. Unite: Ministerul Agriculturii cu Elena Mitcova și alții (Exproprierea pădurilor în Basarabia. Măsură de ordin Constituțional. Deposirea nu se poate face decât în urma unei juste și evaluabile despăgubiri. Art. 8, 46 și 53 din legea agrară din 1920 pentru Basarabia, Art. 11 legea Sfatului Țării; Art. 131 și 132 noua Constituție);

— Casație s. I: Hortansa Șerbănescu și a. cu Vladimir Grigorescu (Competența completului de divergență. Terenuri rămase după expropriere. Condițiile sub care pot fi arendate. Nerespectarea lor. Nulitatea contractului. Nulitate de ordine publică absolută Art. 27 lege și 73 regul. legii agrare din vechiul regat);

— Trib. Doj. s. III: Luisa și D. Valent cu Janeta și V. Toiculescu (Contestație. Act autentic Executar a lui. În ce condițiuni se poate admite? Art. 275 și 37 pr. civilă și art. 20 din legea autentificării actelor), cu o Notă de d-l Dem. D. Stoianescu;

— Trib. Prahova s. II: Elena Ștănescu-Pribon cu Nicolinz Măndruță (Interpretarea art. 180 din legea org. judecătorești din 24 Martie 1906), cu o Notă de d-l Prof. D. Alexandrescu;

— Jud. Ocol. IV Buc.: S. Rosental și Baroul de Ifov cu C. N. Vasiliu-Bolnavu (Dacă faptul de a lovi pe un avocat, la ușa instanței unde a plecat, constituie un ultraj?)

SOLEMNITATEA

inaugurării Consiliului superior de disciplină al Corpului de Avocați din România

In ziua de 6 Octombrie a avut loc inaugurarea Consiliului superior de disciplină. Curtea de Casație a Corpului de Avocați din toată țara.

Solemnitatea a avut loc în fața Ministrului Justiției, a Președinților și a Procurorului General

dela Curtea de Casație și în fața unei numeroase asistențe compuse din magistrați și avocați.

Pentru că nu ne am putut procura până astăzi discursurile rostite cu această ocaziune, le dăm cu o oarecare întârziere:

Discursul d-lui Corneliu Chisăliță, Președinte al Consiliului general de disciplină:

Domnule Ministru, Domnule Procuror General
Domnule Președinte și Domnilor membri ai Curții
și ai Baroului!

De când există cultura omenească, de când judeca oameni pe alți oameni există și persoane cari sprijinesc pe judecători prin experiențele și cunoștințele lor și prin rutina lor de a se exprima oral sau în scris.

Nu există nici un popor, nici o epocă, nici o treaptă de cultură, unde nu s'ar putea observa acest fapt, unde n'ar exista acest ajutor, pe care îl acordă unul altuia în afaceri de drept. — Uneori numai ocazional și în mod primitiv, alteori conform formelor stabilite și regulamentate.

Din istoria română sa știe, ca profesiunea avocaților își are originea din profesiunea preoților, cari cunoșteau știința o ultimă a dreptului. Jurisconștii sau avocații erau până în ultimele timpuri ale republicii persoanele cele mai respectate, iar oficiul lor se considera ca un mijloc spre a ajunge la demnitățile cele mai înalte ale republicii. Circumstanțele acestea nu s'au schimbat nici până în timpurile noastre, ceace dovedește marea importanța a profesiunii de avocat.

Advocatura este sora magistraturii, căci ambele servesc înaltului scop de a combate și suprima orice violare a legii și de a realiza idea de drept.

Este deci o cerință indispensabilă, ca nu numai magistratura, ci și advocatura să fie totdeauna la acea înălțime a nivelului, care este necesară pentru îndeplinirea înaltei sale misiuni.

Acestui scop are să servească înființarea acestei instanțe, care compusă din avocați și magistrați e menită să contribuie în mod eficace la menținerea nivelului cultural, precum și a demnității profesionale și morale a corpului avocaților.

Îndeplinind în mod conștiincios și nepărtinitor obligațiunile, ce ne impune acest oficiu, vom servi interesului public și binelui patriei noastre.

Mulțumesc d-nului Ministru și tuturor domnilor prezenți, pentru că au binevoit a asista la această festivitate. Dorește acestei instituțiuni cea mai bună prosperitate și activității noastre succesul cel mai bun!

* * *

Discursul d-lui Dem. I. Dobrescu, Președintele Uniunii Avocaților:

Domnule Ministru, Domnule Procuror General, Domnilor Președinți, Domnilor!

V'am rugat să luați parte la marea serbare a Baroului român, care inaugurează astăzi cea mai înaltă instanță judecătorească a Corpului nostru și prăznuește în acelaș timp, desăvârșita lui autoritate profesională și judiciară.

În organizarea societății actuale, Baroul român ajunge astfel, la o fază-limită de evoluțiune profesională și această fază-limită era cerută de chiar natura profesiei noastre, pentru că după cum fiecare corp fizic sau biologic, are linia lui de evoluție virtuală, care iese din natura sa, fiecare corp sau instituție socială are orbita ei de dezvoltare ideală, ieșită din natura funcțiunei sale.

Instituția Baroului român, după ce începea cu faza primă a *vechietului*, în care avocatul este un argat judiciar și trecea prin faza profesională următoare, mărginită numai la interesele ei de breaslă, trebuia să ajungă o instituție de Stat cu un înalt rol social, în care corpul nostru câștigă autonomia conștiinței sale și în care avocatul n'are alt judecător, decât conștiința sa morală.

Cu modul acesta avocatul ajunge la întregul ei prestigiu primitiv, de oarece la începutul vieții juridice a omenirii, avocatul era *preotul-apărător*, egal cu *preotul-judecător*, cu care căuta în proces dreptatea lui Dumnezeu, revelată în toate fenomenele naturii.

Această evoluție profesională era cerută de chiar evoluția morală a lumii. Diderot numea secolul al opt-zecedelea, secolul filosof; veacul al nouă-zecedelea, veacul Bastiliei, s'ar putea numi secolul libertății; iar secolul al douăzecilea, va fi veacul justiției sociale și în secolul justiției sociale, cele două ipostase ale justiției, apărarea și judecata, trebuia să ajungă fiecare în parte la autonomia conștiinței lor, pentru că și apărarea și judecata nu pot fi libere și desăvârșite, decât atunci când depind numai de conștiința morală a magistratului și avocatului. Vremurile noastre voesc să facă din avocat un spirit și o inimă, care în apărarea lui să nu țină cont decât de legile spiritului și inimei omenesci. Apărarea trebuie să fie stânca de granit de care se sparg toate forțele vrăjmașe legalității și pentru că puterile ilegalității sunt încă tari, trebuie să avem și un barou tare, cu o desăvârșită autonomie judiciară și profesională.

Autonomia noastră judiciară era cerută de morala și de mentalitatea noastră profesională și ea iese din principiul de psihologie socială, că fiecare grup, fiecare clasă, fiecare profesiune, are mentalitatea și morala ei deosebită, pe care celelalte grupuri sau celelalte profesiuni n'o pot înțelege, din care iese vechia regulă juri-

dică și morală, că fiecare om să fie judecat de egalii sau de semenii săi. Acest principiu de judecată iese atât de logic dintr'o elementară psihologie socială, încât el se generalizează astăzi în toate societățile civilizate, pentru că astăzi toate profesiunile și toate clasele, cer să fie reprezentate în toate tribunalele disciplinare care judecă pe membrii lor.

Este prin urmare, bine înțeles că autonomia noastră judecătorească actuală, nu iese din neîncrederea baroului față de magistratura țării, care ne judeca până astăzi, pentru că oricâteori a judecat pe avocați, magistratura țării a arătat totdeauna multă bunăvoință și poate, prea multă bunăvoință pentru profesiunea noastră.

Tot din natura profesiei noastre trebuia să iasă și autonomia profesională a Baroului nostru, pentru că nu poate fi apărare liberă fără un apărător liber și avocatul fiind un *înfruntător al ilegalității*, el trebuie să aibă toate puterile unui înfruntător. Baroul trebuie să egaleze forțele împričinaților în lupta lor judiciară, pentru că, toți avocații care-i reprezintă în justiție, fiind egali în situațiunea lor socială și profesională, în loc de împricinat tare și împricinat slab, ieșiți din clase, rase și confesiuni diferite, prin ajutorul baroului nostru, nu mai apar în fața justiției, decât împricinați egali în fața legii: fără de Barou, egalitatea în fața justiției ar fi o simplă ficțiune. Baroul trebuie să egalizeze pe împricinați cu judecătorii lor și să facă astfel, ca fiecare cetățean să fie judecat de egalii săi, pentru că situația socială și științifică a avocatului care îl reprezintă, fiind egală cu situația magistratului care îl judecă, noi facem să se piardă în fața justiției toate deosebirile de rang, de mentalitate și de origine socială dintre judecători și împricinați: fără de Barou, împricinații n'ar putea fi judecați de semenii sau de egalii lor. Noi trebuie să egalizăm forțele individului cu forțele autorității, pentru că cunoscători ai legii și tari de autoritatea pozițiunei noastre sociale și de autoritatea instituției noastre solidare, noi putem combate tendința de arbitrar și samavolnicia autorității față de individ; cu instituția baroului, autoritatea este controlată de o altă autoritate. Noi egalizăm știința juridică a împričinaților între ei și a împričinaților cu magistrații care îi judecă și după cum magistrații controlează slăbiciunile omenesci ale baroului, baroul trebuie să reziste la toate și să controleze toate slăbiciunile omenesci ale magistratului. Noi trebuie să umanizăm pe împricinații din proces, care fără noi ar veni în fața justiției cu toată pasiunea fiarelor de pradă și ar face că o ședință de judecată, ar fi o ședință de poliție. Am văzut adesea pe artiști moderni, reprezentând victoria omului asupra naturii, printr'un copil care conduce un leu. Baroul nostru ar putea fi reprezentat, printr'un copil conducând un leu, în fața justiției.

Fără de barou, nu numai că n'ar putea fi justiție și judecată, dar fără avocați n'ar putea fi nici democrație, pentru că toate drepturile și libertățile cetățenilor, apărându-se în fața justiției, fără un apărător al legalității, legile ar fi inutile și parlamentul o inutilitate. De aceea, orice democrație are un barou tare și de aceea Baroul a fost totdeauna persecutat de toți dictatorii.

Iată de ce baroul nu este numai un colaborator al justiției, avocatura este o ipostasă a justiției și de aceea omul va desființa baroul numai atunci, când el va desființa și justiția și democrația.

Vedeți d-le Ministru, mentalitatea corpului nostru și un asemenea corp nu poate să fie ingrat. În profesiunea noastră dreptatea se confundă cu adevărul, pentru că dreptatea este adevărul în raporturile oamenilor și adevărul este dreptatea în raporturile ideilor și de aceea

corpul nostru nu poate să nu vă mulțumească d-v. și partidului d-v., pentru că, ați înțeles menirea Baroului și prin legea noastră de organizare i-ați recunoscut și i-ați dat tot rolul lui social. În spiritul obiectiv și științific al Uniunii avocaților, noi putem vedea că un partid politic reprezintă numai o perspectivă socială și că adevărul social, nu poate fi dat decât de toate partidele la un loc, care reprezintă toate perspectivele împreună. De aceea noi aci, cu simpatia egală pentru toate partidele și pentru toți avocații ajunși, care nu uită corpul lor, vă asigurăm de toată simpatia noastră și pe d-v. și guvernul d-v., pentru că ați dat baroului întreaga lui autonomie profesională și judiciară, de care sunt siguri că vă veți mândri în viitorul cel mai apropiat. Legea avocaților este singura lege de după război, care face o revoluție pașnică, în organizarea justiției, cerută de timpurile noastre noi, este singura lege ascendentă într-o legislatură decadentă.

Dacă societatea modernă a ridicat Baroul român la rangul de instituție socială, care nu depinde decât de conștiința lui morală, conștiința Baroului, din profesională trebuie să devină socială, pentru ca să putem răspunde datorilor care ies din noul nostru rang social.

Prima datorie a corpului nostru, este devotamentul lui neștrămutat pentru magistratura și justiția țării. Nici o profesiune nu poate cunoaște mai bine rolul justiției în aceste timpuri tulburi, când violența tinde să înlocuiască dreptul; nici o profesiune nu poate să înțeleagă mai bine lipsurile justiției și să indice mai bine mijloacele de îndreptare. Profesiunea noastră este legată de soarta magistraturii, ca podul mișcător de fluctuațiile apei, pentru că baroul se ridică și se coboară cu magistratura și atât de mult soarta Baroului a fost legată de soarta magistraturii, încât acolo unde găsim un barou tare, găsim și o magistratură tare și acolo unde există un barou umilit, găsim și o magistratură umilă.

Magistratura trebuie să fie solidară cu avocatura, atât prin natura profesiunilor noastre, și prin interesele noastre speciale, cât și prin interesele generale ale justiției. Acest *Consiliu superior de disciplină al Corpului de avocați*, compus din magistrați și avocați, este un simbol al solidarității noastre viitoare, pentru apărarea funcțiunii justiției, amenințată astăzi și de mercantilismul și de violența postbelică, pentru că și după acest război ca și în toate timpurile dealungul istoriei, după marile privațiuni, au urmat marile desfrâuri și ca reacțiune au urmat marile violențe sociale.

Corpurile noastre prietene, rămase o oază de legalitate, în mijlocul furtunei de violență generală, au învățat să-și aprecieze reciproc și rolul și importanța lor socială și această convingere reciprocă și sinceră a înlăturat definitiv toate vechile prejudecăți în privința rolului și calităților fiecărui corp, care ne despărțeau și ne depărtau.

Joseph de Maistre, întrebând dacă el crede că femeia este inferioară bărbatului, răspundea fiicei sale, că femeia este inferioară în rolul social al bărbatului după cum și bărbatul este inferior în rolul social al femeii; dar că și femeia poate da sublimul, însă sublimul feminin. Tot astfel și cu profesiunile noastre; nu trebuie să comparăm competența unui corp în rolul celuilalt, deși mulți magistrați ar fi distinși avocați și mulți avocați ar putea fi distinși magistrați; dar și Baroul nostru poate să dea sublimul, însă sublimul avocaturei, după cum și judecătorii pot da sublimul, dar sublimul magistraturii. În judecata instituțiilor sociale între ele, nu trebuie să judecăm calitățile unui corp cu defectele celuilalt, ci trebuie să judecăm calitățile și defectele între ele.

Cu aceste idei și cu aceste sentimente sincere, Uniunea avocaților din România, înțelege ca de aci înainte să nu dezarmeze un singur moment, până magistratura noastră nu va deveni singura putere controlătoare a oricărei puteri și independență de orice putere în Stat și până când independența ei materială, nu va face și din magistratură un spirit și o inimă, care să nu fie condusă și preocupată decât de legile spiritului și de legile inimei omenești. Noi cerem deplina autonomie politică și economică a magistraturii și pentru că nici regii, nici justiția nu pot ajunge să cerșească, noi apărătorii justițiabililor, trebuie să devenim și apărătorii justiției și să dăm alarma din urmă. Baroul se consideră fratele magistraturii și fratele ei bun va apăra pe sora sa bună, alături de părinții ei, o va apăra și fără părinții ei și o va apăra chiar contra părinților ei, atunci când acești părinți ar fi denaturați și nu i-ar apăra tot prestigiul și toată demnitatea ei.

Dacă magistratura țării mai trăește încă din marile ei resurse sufletești și dacă elanul ei n'a obosit încă în noianul de piedici care i se pun, justiția țării este adânc amenințată. După ruperea tuturor legăturilor sociale care ne leagă deasupra prăpastiei, ignoranței și amenințării, din care omenirea s'a ridicat până la noi, nu ne-a mai rămas astăzi, decât legătura justiției și noi nu vrem să lăsăm să se destrame și ultima noastră legătură cu civilizația.

Pe lângă trista stare a magistraturii, vine și numărul insuficient al magistraților, care face ca ei să nu mai poată pridi judecarea proceselor. S'au înmulțit atribuțiunile, s'a mărit țara și numărul judecătorilor se micșorează mereu. Noi avocații am dat alarma, în multe puncte ale țării, unde înainte de unire erau câte cinci judecători și unde astăzi nu mai este decât unul sau doi. În Transilvania din una mie patru sute de judecători câți erau înainte de unire, astăzi numărul este redus la jumătate, deși atribuțiunile lor s'au dublat. Ne doare inima când vedem valul de procese amânate în fiecare zi, când ne gândim la împricinății cari vin dela marginea județului la Tribunal, dela marginea provinciei la Curtea de Apel, și dela marginea țării la Curtea de Casație, numai pentru ca să amâne procesele lor; când ne gândim că, cu munca pierdută cu aceste amânări într'un an, țara noastră și'ar putea plăti toată datoria ei de război. Ne doare inima de magistrații țării, când îi vedem în Camera de consiliu cu câte șesezeci de procese zilnice, într'o atmosferă pestilențială și încălzită și în sgomotul infernal al unei săli înghesuite. Aceasta nu mai este judecată ci o ficțiune de judecată, pentru că în același timp împreună cu magistratura țării, trebuie să punem ordine în Palatul Justiției, unde s'au înmulțit paraziții justiției și unde s'au inventat atâtea taxe ilegale pentru actele legale. Dar ca să ajungem la acest rezultat, trebuie să nu mai vedem pe funcționarul judecătoresc, adevărat rob al Palatului de Justiție, mâncând la prânz lucru de nimic, și căzând de muncă și de ofiță.

Toate aceste cauze fac lumea să recurgă la arbitraj, și să piardă încrederea în justiția de Stat. Arbitrajul care scoate lumea din Tribunale, taxe exorbitante pe justiție, care lovesc dreptul de judecată chiar dela început, când nu se știe cine are dreptate, desființarea actului de paupertate și plutocratizarea justiției, a zdruncinat starea materială a Baroului și ne face să trecem printr'o mare criză economică a Corpului de avocați.

În aceste împrejurări triste vin și grele impuneri fiscale, care deși puse pe avocați, vor cădea tot asupra împricinatului și de unde democrația modernă cere o justiție repede și gratuită, societatea noastră va face

din justiție un obiect de lux și o loterie pentru cei bogăți. Impunerile fiscale nu țin cont că profesiunea de avocat, are ca tradiție a ei dezinteresare mai mult decât orice altă profesiune și că nici o altă profesiune nu dă servicii gratuite cât dă Baroul. Taxele cele mari pe avocați, sau vor proletariza profesiunea noastră, sau o va forța să treacă la aviditatea onorabilor. Pe lângă aceasta este și nedrept ca pe deoparte Statul să facă dificilă sau imposibilă o profesiune și în acelaș timp s'o impună la taxe mari. Dacă profesiunea noastră este necesară trebuie lăsată să trăiască.

Uniunea are de asemenea datoria socială să mențină și să dezvolte unificarea Baroului român. N'am început încă nici unificarea legală și nici pe cea sufletească.

Unificarea sufletească este o chestiune de psihologie socială și astăzi când Sociologia a ajuns să explice modul după care se formează un spirit social comun și o conștiință socială comună, ar trebui să formăm un *Consiliu sociologic al Unificării Baroului*, compus din sociologii profesiunii noastre, pentru a putea combate toate consecințele unei diversități prea mari de rasă, de clasă, de mentalitate și de legislațiuni. Nu este adevărat că popoarele mor de batranete; ele mor de prea multă tinerețe, mor atunci când nu au reușit să și formeze sau și-au pierdut coordonarea și legătura tutuor suflete or, care este caracteristica omului și poporului încă neformat. Cel mai mare pericol al Statului roman este lipsa de unitate sufletească și aceea care în loc să unifice, țara și popul nostru, ajută la diversificarea lui sufletească nu sunt buni patrioți pentru că diversitatea este anarhie și Statul nostru tânăr și amenințat din toate părțile are nevoie de pace și de ordine. Dacă progresul intelectual cere diversitate, progresul moral cere omogenitate, pentru că morala are oare de eterogen.

Unificarea noastră trebuie să se facă pe baza națională, pentru că Baroul nostru este un Barou național și naționalist, deoarece naționalismul este morala de bază a timpului nostru. Fără naționalism astăzi n'ar mai avea o bază sufletească, nici morala, nici democrația, nici umanitatea, nici politica, nici dreptul. Fără respectul sentimentului național, omnia ar cădea în anarhie și s'ar naște iarăși marile nedreptăți între națiuni, între popoare și între indivizi. Națiunile sunt astăzi ființe vii cu drepturile unor ființe vii. Chiar sentimentul internaționalist, nu poate fi înțeles astăzi fără sentimentul naționalist, pentru că nu înțelegem cum ai putea să iubești pe toată lumea și să nu iubești pe frații tăi.

Dar pe lângă națiuni, timpurile noastre au născut și alte ființe vii, au născut naționalitățile și Baroul român cu spiritul lui larg și obiectiv, va ști să respecte drepturile lor. Avocații români nu vor ști că sunt minoritari în Barou, decât atunci când ne-o vor aminti chiar ei. Noi nu suntem conduși de naționalismul imoral, care vrea să distrugă naționalitățile în mod brutal, dar dacă naționalismul nostru va fi moral el nu va fi naiv, pentru că atunci când vom constata lipsa de colegialitate, concurență nelegală pe bază naționalistă, noi vom reacționa în mod energetic, dar legal, pentru că deviza Baroului român va fi în todeauna: „*Etiā adversus hostem aeterna legalitas esto*“. Noi suntem un Stat de drept și nu cunoaștem decât rigoarea legii, mai întâi pentru că orice ilegalitate este un început de revoluție, pe care n'o putem încuraja noi oamenii de legi și în al doilea rând, pentru că acela care disprețuiește legile țării sale, disprețuiește chiar țara sa.

Baroul român va căuta să împace morala naționalistă cu morala minoritară, prin concepția moralei cetățăniste, care deschide brațele largi tutulor celor cari primesc în

mod sincer și leal morala naționalistă a timpului nostru. Deviza Baroului nostru va fi: *Cu cei buni și mai buni, cu cei răi și mai răi decât ei*.

Baroul trebuie să se ocupe de unificarea și de reforma legislativă și în acest scop trebuie să înființăm *Institutul juridic pentru studii juridice și legislative, pentru discuția reformelor legislative*, la care nu poate răspunde decât profesiunea de jurist și în special Magistratura și Baroul. Celelalte asociațiuni care și-au luat acest rol, n'au toate calitățile necesare pentru acest scop. Asociațiunile de specialiști, făcute pentru studiul unui fenomen social anumit (pentru studiile economice, financiare, religioase etc.) reglementate de drept, nu pot avea simțul de sinteză socială, care nu se poate scoate decât din studiile tuturor fenomenelor sociale la un loc. Instituturile sociologice, au simțul sintezic, dar rămân abstracte și generale și dacă au simțul sintetic, n'au nici simțul realității și nici simțul înțelesului. Noi juristii și în special noi avocații avem și simțul sintetic, pentru că dreptul reglementează toate fenomenele sociale și prin istoria dreptului cunoaștem toate dezvoltările lor dealungul timpului; avem și simțul vieții, simțul realității, mai mult decât orice profesiuni și avem și simțul legiferării cum nu'l are nici o altă profesiune. Pe când celelalte asociațiuni de studii sociale se pierd în analize și abstracțiuni teoretice, noi avocații putem să facem sociologie practică și realistă.

Uniunea va atrage pe toți juristii țării, pentru ca să discutăm chestiunile cari agită vremurile noastre în vederea legiferării viitoare, reclamată de noua morală în drept. Numai noi cu spiritul nostru realist și evolutiv, putem să înțelegem morala juridică a timpului nostru și să dăm țării reformele de bază cerută de această nouă morală juridică pentru că noi avocații suntem sismograful social care înregistrează cu precizie conștiințele și conștiințele sociale. Numai noi avocații putem scăpa lumea nouă de legislația ibridă, care apare în todeauna în perioadele de tranziție spre o nouă morală juridică, atunci când morala vechului drept s'a pierdut și morala dreptului nou încă nu s'a format sau încă n'a învins. În aceste timpuri lipsite de ideal vivificator, legislația ca și literatura, ca și politica sunt lipsite de viață și conțin dispozițiuni și inspirațiuni contradictorii și formaliste, pentru că le lipsește inima și idealul. După cum avem o literatură decadentă, după războiul cel mare, avem și o politică și o legislație decadentă.

Iată tot atâtea chestiuni care se impun Uniunii avocaților din România și din care reiese și rolul ei important, după noua organizare. Ceeace s'a făcut până astăzi este o garanție de ceea ce se va face în viitor. Trebuie însă să ținem cont că tot ceea ce am câștigat deosebit pentru profesiunea noastră, am câștigat prin solidaritatea profesiunii noastre.

Numai prin solidaritatea noastră putem rămâne un exemplu de ordine, de naționalism luminat, de legalitate și de aspirațiuni sociale, pentru că dacă lunile pier prin răceala soarelui, societățile și profesiunile mor prin răceala inimii.

* * *

Discursul d-lui Stambulescu, Procuror General al Curții de Casație:

Domnule Președinte, Domnule Ministru, Domnilor!

Crezând că sunt un simplu invitat nu m'am gândit ca voi avea cinstea a'mi spune și eu cuvântul, de aceea mă veți ierta dacă voi rosti numai câteva vorbe. Invitat la o inaugurare urez

dar și eu acestei noi creații a legiuitorului, acestei înalte instanțe, viață lungă și mai ales deplin succes, căci viața pentru o instituțiune, ea și pentru un individ mai ales pentru intelectuali ca Domnia-Voastră nu se înțelege, fără o continuă luptă pentru progres.

Scopul acestei înalte instanțe este în principal disiplina; deci un scop laudabil.

Ni magistrații suntem convinși mai mult decât oricine, că o disciplină severă e absolut necesară, mai ales acum de când bântue nevrosa de după război; pentru ca mai multă lumină, mai multă dreptate și mai multă cinste să domnească între oameni.

De aceia aprobăm înființarea oricărei instanțe, cu condiția numai ca ea să fie de natură a întări disciplina morală, a pune stavilă pornirilor incorecte, or de unde ar veni ele.

Bine înțeles aprobăm or ce instituțiune care nu oprește libera, dar cinstită și legitimă dezvoltare a tuturor facultăților omului.

Acestea avem de spus.

* * *

D-l Ministru al Justiției Florescu, încheind seria cuvântărilor, constată situația legală frumoasă pe care și a creiat o Baroul român, care prin legea de organizare este ridicat la rangul de instituție socială, și care poate ajuta la buna îndrumare a Justiției și unificarea legilor țării. Dorește noilor instituții ale corpului avocaților să joace pe deplin rolul pe care și l'a impus și pe care legea li l'a recunoscut.

SPECTATOR

INALTA CURTE DE CAS. și JUST. S.-UNITE

Audiența dela 12 Octombrie 1923

Președinția d-lui V. ROMNICEANU. Prim-Președinte
Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Elena Mitocva ș. a.
Decizia No. 42

Exproprierea pădurilor în Basarabia — Măsură de ordin constituțional. — Deposedarea nu se poate face decât în urma unei jaste și prealabile despăgubiri. — Art. 8, 46 și 53 din legea agrară din 1920 pentru Basarabia. — Art. 11 legea Sfatului Țării. — Art. 131 și 132 noua Constituție.

Dispozițiunea art. 8 legea din 1920 pentru reforma agrară din Basarabia, care își are origina în art. 11 din legea Sfatului Țării și care prescrie că, trec în proprietatea Statului, pădurile din acea parte a țării, afară de cele cari aparțin proprietății țărănești, ori răzășești, — este de ordin constituțional după cum prescrie art. 131 din noua Constituție.

Acest text de lege prevede o expropriere pentru cauză de utilitate publică, nu națională, deoarece pe temeiul lui, pădurile nu trec în proprietatea sătenilor, ci a Statului și ca atare o asemenea expropriere nu se poate face și proprietarii nu

pot fi deposezați de pădurile lor, decât după o prealabilă îndemnizare, conform art. 132 din Constituție. Bine înțeles însă că, Statul poate, până atunci, pentru conservarea drepturilor sale asupra pădurilor expropriate, să reglementeze condițiunea juridică a lor și modul de folosință al proprietărilor expropriați, până la plata prețului.

Curtea,

Ascultând cetirea raportului d-lui consilier Mladoveanu, pe d-l avocat M. Cristea în susținerea motivelor de recurs, pe d-l avocat Matei Cantacuzino în combateri și pe d-l Procuror General I. N. Stambulescu în concluziuni și

Deliberând:

Având în vedere recursul făcut de Ministerul de Domenii și Agricultură în contra deciziei Curții de apel din Chișinău s. I, No. 158 din 18 Noembrie 1923;

Având în vedere motivele de recurs în următoarea cuprindere:

1. „Greșită interpretare și violare a art. 19 din Constituție și a art. 1, 2, 8, 46, 53 și 54 din legea pentru reforma agrară pentru Basarabia din 13 Martie 1920, violarea art. 11 din legea Sfatului Țării din 26—27 Noembrie 1918.

„Curtea de apel din Chișinău prin deciziunea ce atacăm cu recurs începe prin a recunoaște că art. 11 din legea Sfatului Țării Basarabiei din 26—27 Noembrie 1918, prin care se d'spune trecerea pădurilor proprietate particulară din Basarabia, în domeniul privat al Statului are caracter constituțional, dar că art. 2, 8, 46, 53 și 54 din legea de reformă agrară pentru Basarabia din 13 Martie 1920, sunt inconstituționale, întrucât Corpurile Legiuitoare alese în 1919 nu sunt decât adunări legislative ordinare sau cel mult revizioniste, însă numai pentru a completa și desăvârși revizuirea acelor art. din Constituție a căror revizuire fusese în prealabil dispusă conform art. 128 din Constituție.

„Chiar în ce privește caracterul Constituțional al art. 11 din legea Sfatului țării Basarabiei din 26/27 Noembrie 1918, Curtea se pare că face rezerve și nu-l consfințește decât numai pentru că intimații au binevoit să-l recunoască, astfel că Curtea se pare că crede că s'ar putea transige de părți asupra unei asemenea chestiuni de ordine publică, ceea ce este o eroare fundamentală.

„Toate principiile aflate în legea Sfatului țării din Basarabia din Noembrie 1918 sunt constituționale; ele formează una din condițiunile unirei Republicii democratice moldovenești a Basarabiei, independentă dela 24 Ianuarie 1918 cu Regatul român, condițiuni acceptate de guvernul român în mod solemn prin declarațiunea din 27 Martie 1918, cu obligațiunea de a le înscri în Constituția Regatului.

„Prin modul său de a vedea Curtea de apel din Chișinău secția I-a violează dispozițiunile art. 2, 8, 46, 53 și 54 din legea din 13 Martie 1920, privitoare la reforma agrară în Basarabia și art. 19 Constituție și 11 din legea Sfatului țării Basarabiei din Noembrie 1918 pentru următoarele motive:

1. Pentru că trecerea pădurilor proprietate particulară din Basarabia în domeniul privat al Statului, deci naționalizarea acestor bunuri, s'a operat în baza art. 11 din legea Sfatului țării Basarabiei din 1918, iar legea de reformă agrară pentru Basarabia din 13 Martie 1920, nu este decât o lege specială care regulează cum se va face prețuirea și cum se va fixa despăgubirea, când și cum se va face plata, precum și alte chestiuni de detaliu.

„Atunci când legea Sfatului țării din 1919, a hotărât prin art. 15 naționalizarea pădurilor proprietate particulară din Basarabia, această lege n'a dispus ca naționalizarea să aibă loc numai în schimbul unei prealabile și nici măcar în schimbul unei despăgubiri.

„Dacă este așa, atunci chiar dacă Corpurile Legiuitoare alese în 1919, ar trebui considerate ca niște Corpuri Legiuitoare ordinare, încă putea alcătui o lege ca aceea din 13 Martie 1920, prin care după ce prin art. 8 se consfințește trecerea pădurilor proprietate particulară din Basarabia, apo

prin articolele următoare, instituite organe pentru prețuirea pădurilor, prin art. 45 și urm. determină normele de prețuire prin art. 53 determină modul plății, iar prin art. 54 epoca când se va face plata.

„In privința naționalizării pădurilor, proprietate particulară din Basarabia, în privința trecerii în proprietate privată a Statului a acestor păduri, legea din 13 Martie 1920, este o lege specială întocmai după cum legea de expropriere pentru cauză de utilitate publică, votată de Corpurile Legiuitoare ordinare, este o lege de asemenea specială de regulamentarea exproprierii pentru cauză de utilitate publică și de trecerea unor anumite bunuri în domeniul public al Statului în anumite cazuri.

„Nu legea din 13 Martie 1920, a hotărât ca trecerea pădurilor proprietate particulară din Basarabia să treacă în proprietate privată a Statului fără prealabilă despăgubire, — aceasta s'a hotărât de legea Sfatului țării Basarabiei în 1918, lege constituțională prin aceea că n'a pretins o prealabilă despăgubire.

2) „Corpurile Legiuitoare alese în 1919, adică primele Corpuri Legiuitoare alese după război pe baza votului universal cu reprezentanți din toate ținuturile alipite Regatului de bună voie, au fost adunări naționale constituante, acestea rezultând din forța împrejurărilor, din recunoașterea tuturor. Mesajul Regal de deschiderea adunării alese în 1919 a accentuat caracterul lor de adunări constituante.

„Tot aceste Camere au votat legea pentru înființarea pășunelor comunale și legea de reformă agrară pentru Bucovina.

„De asemenea, Camerele alese în 1920, adunări constituante, ele însăși, au votat în 1921, legea de reformă agrară pentru Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș; așa se explică că aceste legi au putut dispune și exproprierii de păduri, fără justă și prealabilă despăgubire.

II. „Greșită interpretare și violarea art. 19 din Constituție, a art. 11 din legea Sfatului țării Basarabiei, a art. 2, 8, 45, 46, 53 și 54 din legea de reformă agrară pentru Basarabia din 13 Martie 1920.

„Curtea hotărăște că din combinația art. 19 din Constituție și a art. 11 din legea Sfatului țării Basarabiei din 1918, rezultă neîndoios că Sfatul Basarabiei, n'a făcut altceva de cât să înscrie în legea sa, principiul numai al exproprierii pădurilor, cu efectul numai de a le scoate din comerț și de a le face indisponibile în mâinile proprietarilor, dar că Statul nu poate intra în stăpânirea de fapt decât conform art. 19 din Constituție relativ la expropriere pentru cauză de utilitate publică, adică după o justă și prealabilă despăgubire.

„Acest mod de a vedea al Curții, este fundamental greșit.

„Atunci când art. 11 din legea Sfatului țării Basarabiei din 1918, dispune trecerea pădurilor proprietate particulară din Basarabia, în proprietate privată a Statului, deci naționalizarea acelor păduri, aceasta înseamnă că este vorba de o trecere de proprietate de la un proprietar la altul; în tot cazul nu poate însemna ceiace în mod neînțeles înțelege Curtea. Ce este acea scoatere din comerț și indisponibilitate în mâinile proprietarului?

„Art. 11 din legea Sfatului țării a hotărât categoric trecerea proprietății pădurilor particulare din Basarabia la Stat, rezervând numai chestiunea fixării timpului când se va găsi oportună, chestiune delegată prin legea din 13 Martie 1920, votată de Corpurile Legiuitoare din 1919, care puteau să facă acest lucru sau chiar dacă ar fi fost simple adunări legiuitoare, iar nu adunări naționale, pentru că era vorba de un detaliu, iar nu de un principiu constituțional.

„In chestiune fiind vorba de o expropriere pentru cauză de utilitate națională, mai exact de o naționalizare de bunuri, iar nici decum de o expropriere pentru cauză de utilitate publică, art. 19 din Constituție nu-și găsește aplicarea aici. Din moment ce este vorba de naționalizarea pădurilor proprietate particulară trecut de legea Sfatului țării în proprietate privată a Statului, fără obligațiunea unei prealabile despăgubiri, nu se mai poate pretinde îndeplinirea formelor prescrise de legile speciale de expropriere, pentru cauză de utilitate publică aici măcar în ce privește despăgubirea prealabilă.

„In consecință, Statul putea intra imediat în stăpânirea pădurilor, între care și pădurea de pe moșia Milești a d-nei

Elena Mitcova, urmând să fie despăgubită conform legei din 13 Martie 1920, în tot cazul nu prealabilă”.

Având în vedere că Curtea de Apel prin deciziunea sa constată că Ministerul de Domenii pe baza art. 8 comb. cu art. II din legea pentru reforma agrară din Basarabia din Martie 1920, considerându-se proprietarul tuturor pădurilor din această parte a țării, a dat ordin agenților silvici să intre de fapt în stăpânirea acestor păduri, afară de acelea care aparțin țărănilor ori rășășilor;

Că, pe baza acestui ordin dat în toamna anului 1921 Șeful Ocolului Silvic din care face parte pădurea de pe moșia Milești jud. Chișinău, a pus în vedere proprietarei Elena Mitcova ca să-și retragă păzitorii săi de acolo, apoi a și intrat de fapt în posesiunea acestei păduri; că atunci, atât proprietara cât și aceia cărora dânsa concedase în exploatare parte din pădure, au intentat acțiune prin care au cerut ca Ministerul să fie condamnat a le lăsa în stăpânire pădurea, de oarece dispozițiunile din legea agrară de care Ministerul n'a prevalat nu-i conferă dreptul de a-i deposeda înainte de a fi îndemnizați;

Considerând că Curtea de Apel a dec's că modificările aduse de legea agrară din 13 Martie 1920, pentru Basarabia, prin art. 8, 46 și 53 art. 11 și principiilor legii Sfatului Țării, ar fi anti-constituționale și ca atare nerecunoscându-le legalitatea, a hotărât ca Ministerul de Domenii pe nedrept a intrat în posesiunea pădurei în discuțiune, mai înainte de a despăgubi pe proprietară;

Considerând însă că astăzi nu se mai poate pune în discuțiune constituționalitatea articolelor mai sus menționate din legea pentru reforma agrară din Basarabia, odată ce noua Constituție prescrie prin art. 131, între altele, că, sus citatele articole sunt și rămân de ordin constituțional. Prin urmare deciziunea Curții de Apel neputându-se susține pe motivul de neconstituționalitate a legii, rămâne de examinat dacă pe baza constatărilor de fapt făcute de Curtea de Apel, deciziunea ei este justă și prin urmare se poate menține pe motive de pur drept, altele decât cele arătate în deciziunea sa;

Considerând că chestiunea de rezolvat se reduce la interpretarea art. 8 din legea agrară din Basarabia, articol de ordin constituțional și care prescrie că trec în proprietatea Statului pădurile, afară de cele ce aparțin proprietății țărănești ori răzășești, adică dacă prin efectul acestui text din Constituțiune s'a ridicat proprietarului numai dreptul de proprietate asupra pădurii expropriate, lăsându-i însă posesiunea până la plata îndemnitației, cum susține proprietara, ori dacă din contră are de efect să lipsească pe proprietar și de posesiune chiar înainte de plata despăgubirii, cum pretinde Statul prin reprezentanții săi;

Considerând că acest articol își are origina în art. 11 din legea Sfatului Țării, lege votată de adunarea națională din Basarabia care este de ordin constituțional și a cărei respectare a făcut obiectul pactului de unire al acestui ținut cu Vechiul Regat;

Considerând că acel articol prescrie că pădurile particulare trec în întregime în proprietatea Statului, adăogând însă, că această trecere să se facă atunci când se va găsi posibilă;

Considerând că această rezervă, că adică trecerea în proprietatea Statului să se facă atunci când se va găsi posibilă, nu poate avea alt înțeles decât că această trecere se va face numai atunci când Statul va dispune de mijloacele financiare pentru realizarea acestei exproprieri;

Considerând că dacă legiuitorul constituant în art. 8

din legea agrară a Basarabiei n'a mai reprodus această rezervă, de aci nu se poate deduce că în intențiunea sa a fost ca proprietarii să fie deposedați mai înainte de plata indemnității ce li se datorează, ci pentru că asemenea rezervă era inutilă odată ce a pus principiul că nimeni nu poate fi expropriat decât pentru cauză de utilitate publică și după o dreaptă și prelabilă despăgubire;

Că dacă cu ocaziunea exproprierei terenurilor cultivate pentru sporirea întinderii proprietății rurale țărănești printr'un acord unanim, pământul s'a dat în imediată folosință a țăranilor, aceasta s'a făcut pentru considerațiuni de înalt ordin politico-social și chiar această transmisiune imediată a proprietății rurale dela o clasă socială la alta, s'a făcut cu recunoașterea dreptului proprietarilor expropriați la plata unei arende până la achitarea prețului, ceiace înseamnă că până la această dată, s'a reglementat numai exercițiul dreptului de folosință al proprietarilor rurali asupra pământului privit ca instrument de producțiune îndeplinind o funcțiune socială, dar nu s'a desființat acest drept de folosință ca atribut al proprietății, așa că nici chiar prin analogie, care în sine nu-i admisibilă pentru decăderi de drepturi, nu se poate în nici un caz argumenta în sensul posibilității exproprierei pădurilor, fără o prelabilă despăgubire, iar până atunci Statul putând, pentru conservarea drepturilor sale, asupra pădurilor expropriate, să reglementeze condițiunea juridică a acestor păduri și modul de folosință al proprietarilor expropriați, până la achitarea prețului;

Considerând că deosebit de aceasta, exproprierea pădurilor a fost admisă pentru considerațiuni deosebite de acele ce au determinat exproprierea terenurilor de cultură și pentru islaz; în adevăr pădurile s'au expropriat nu pentru a fi date în proprietatea țăranilor, ci numai pentru ca, trecând în proprietatea Statului și măbind domeniul său privat, ele să fie supuse unei exploatare mai științifice și sistematice, în interesul public, prin urmare nu poate fi vorba de o expropriere din cauză de utilitate națională, ideea națională nu poate fi un minut influențată de împrejurarea că pădurile aparțin Statului ori particularilor. — este dar o expropriere pentru cauză de utilitate publică;

Că de altfel, chiar legea pentru reforma agrară din Basarabia arată că exproprierea se face pentru cauză de utilitate publică și națională, înțelegând desigur că de utilitatea publică este exproprierea pădurilor, iar de utilitatea națională pământurile cultivabile, cari trebuiau să se dea cultivatorilor săteni;

Considerând că din art. 46 și 53 din legea agrară pentru Basarabia, care sunt de ordin constituțional, nu se poate deduce nimic în favoarea pretențiunii Ministerului de Domenii, căci art. 46 nu face decât să arate modul cum să se stabilească prețul, iar art. 53 obligă pe proprietar să primească drept indemnitate în loc de bani titluri de rentă amortizabilă în valoare nominală drept valoare reală, dar prin nici unul din textele din legea agrară căroră s'a dat caracter constituțional prin noua Constituțiune, nu s'a derogat la principiul fundamental că nimeni nu poate fi expropriat decât după o prelabilă despăgubire, derogatiune care ar fi trebuit să fie expresă și formală;

Considerând în fine că ceiace, dovedește în mod peremptoriu intențiunea legiuitorului constituant, este că în Vechiul Regat și Bucovina, în cazurile în care se pot face exproprierea pădurilor particulare, o asemenea expropriere nu se poate face decât cu dreaptă și prelabilă despăgubire, cum prescrie penultimul alineat din art. 132 din Constituțiune;

Că dar, nu se poate admite că legiuitorul a voit la

exproprierea pădurilor să întrebuițeze două măsuri deosebite, una din Basarabia și alta mai de favoare în Vechiul Regat, pe unii să-i deposedeze imediat iar pe ceilalți numai după o prelabilă indemnitate, prin urmare și în Basarabia ca și în Vechiul Regat exproprierea pădurilor fiind pentru cauze de utilitate publică, ea nu se poate face și proprietarii nu pot fi deposedați de aceste păduri decât numai după o prelabilă indemnizare, cum a decis și Curtea de Apel; prin urmare recursul făcut de Stat prin Ministerul Domeniilor este neîntemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea respinge etc.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența de a 12 Octombrie 1923

Președinția d-lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

Hortansa Șerbănescu și a. cu Vladimir Grigorescu

Decizia No. 970

Complect de judecată. — Cestiuni. — Majoritatea voturilor asupra unora din chestiuni. — Divergență asupra altora. — Competență complectului de divergență. — Lucru judecat.

Legea agrară din vechiul Regat. — Terenuri rămase după expropriere. — Condițiunile sub cari pot fi arendate. — Dispozițiunile art. 27 din lege și 73 regulament. Nerespectarea lor. — Nulitatea contractului de arendă. — Nulitate de ordine publică absolută.

1. *In cazul când asupra uneia din chestiunile deduse în instanță, s'a întrunit majoritatea voturilor complectului de judecată, iar asupra celorlalte chestiuni s'a ivit divergență, complectul de divergență nu poate cerceta din nou, fără a viola principiul autorității lucrului judecat, punctul asupra căreia s'a întrunit majoritatea voturilor.*

2. *Nulitatea prevăzută de art. 27 din legea agrară pentru vechiul regat și 73 din regulamentul ei de aplicațiune, în ce privește arendările făcute fără îndeplinirea formalităților, sau în disprețul condițiunile determinate de aceste texte de lege, este o nulitate absolută și ca atare poate fi invocată de oricine, chiar și de proprietarii cari au contractat asemenea arendări.*

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier Al. Iuca, pe d-l avocat C. A. Stoeanovici pentru recurenți și pe d-l av. C. C. Stoicescu, pentru intimat și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Hortansa Șerbănescu și Dan Ciocârdea contra deciziunii No. 64/923 a Curții de apel Galați s. II-a dată în proces cu Vladimir Grigorescu, pentru anulare de contract de arendare.

Văzând primul motiv de casare astfel formulat:

I. „Onor. Curtea de apel din Galați numai prin exces de putere m-a judecat a doua oară în ședința dela 23 Martie 1923 asupra chestiunii ridicate de noi că contractul intervenit între Grigorescu și Hortansa Șerbănescu și Elena Șerbănescu la data de 19 Noembrie 1921 a novat contractul intervenit între aceleași părți la Noembrie 1919, declarând că în ședința dela 8 Martie 1923, s'a ivit divergență asupra acestui punct.

„In adevăr două au fost chestiunile de drept aduse în judecata Curții de apelanți la 23 Martie 1919;

a) „Contractul de arendă din Noembrie 1921, neputând co-exista cu contractul de arendă intervenit între aceleași părți

la Decembrie 1921, s'a operat o novațiune rămânând în vigoare contractul dela Decembrie 1919.

b) „Din moment ce la Decembrie 1921 s'a încheiat un nou contract, neîndeplinindu-se formele cerute de art. 27 din legea agrară, nulitatea actelor ce contravin acestei dispozițiuni de interes general poate fi opusă de orice parte interesată, contractul acesta e nul.

„Asupra primei chestiuni din cei patru d-ni consilieri, trei și anume d-nii Corjescu, prezident, Sărățeanu și N. Jak Constantin scu au fost de părere că s'a operat novațiunea. Prin urmare fiind trei păreri din patru, nu se poate susține că s'a declarat divergență asupra acestui punct, care a rămas definitiv câștigat, punct de litigiu ce nu mai putea fi dus a doua oară înaintea judecătii Onor. Curții.

„În înfățișarea sorocită pentru desbaterile divergenței declarată de Onor. Curte, am obiectat că această chestiune a fost definitiv câștigată, de asemenea s'a susținut de intimăți că ș chestiunea a doua dedusă în judecata Curței a fost câștigată intrunind majoritatea.

„În adevăr, d-nii consilieri Corjescu, Sărățeanu și Ionescu au fost de părere că nulitatea este relativă și deci apelantelor urma să li se respingă acțiunea făcută fără calitate.

„Onor. Curte motivează însă pentru a se respinge excepțiunea lucrului judecat, că s'ar fi ivit trei păreri: prima că reclamanta n'are calitatea de a cere anularea convenției, nulitatea fiind relativă; a doua acțiunea ar fi neintemeiată, pentru că convențiunea a doua nu a novat prima convenție; a treia părere, că acțiunea poate fi admisă, nulitatea fiind de ordine publică, deci ab olută.

„Ori, din cetirea părerilor exprimate în jurnalul Curței din 8 Martie 1923, se constată că chestiunea dedusă în judecata Curții a intrunit trei voturi, deci numai prin exces de putere am fost judecați în ședința din 23 Martie 1923.

„Este constant în doctrină și jurisprudență și conform cu textele în vigoare, că dacă diversele capete de cereri deduse în judecata instanței sunt distincte, nimic nu împiedică pe judecătorii de a statua imediat pentru punctul care a intrunit majoritatea voturilor.

„Curtea a comis dar un exces de putere judecându-ne a doua oară și statuând în ședința ulterioară că nu s'a operat novațiune prin al doilea contract, și comitând acest exces de putere a violat și art. 1201 c. civ. și a denaturat rezultatul deliberărilor din ședința dela 8 Martie 1923.

Având în vedere deciziunea supusă recursului din care rezultă că recurenții Hortansa Șerbănescu, Dan Ciocârdea, împreună cu alții, având arendață intimatului V. Adam Grigorescu moșia lor Cotul-Lung Șerbănești din județul Braila, prin contract vizat în 1919, au convenit posterior, la 19 Noembrie 1921 după promulgarea legii pentru reforma agrară din Vechiul Regat, ca partea din moșia rămasă neexpropriată să rămâie mai departe arendață intimatului, modificându-se unele din condițiunile vechiului contract de arendare; că, după aceasta însă recurenții au intentat acțiune în contra arend șului, cerând anulare convențiunii din 19 Noembrie 1921, pentru motivul că ea ar cuprinde un nou contract de arenda, încheiat cu călcarea dispozițiunilor art. 27 legea agrară, și 73 regulamentul ei de aplicăție;

Că această acțiune fiind respinsă de Tribunal, recurenții au susținut înaintea Curții de Apel că, prin ultima convențiune, părțile ar fi înțeles a face o novațiune a contractului din 1919 astfel că, acest din urmă contract nu ar mai fi în vigoare, ci numai, convențiunea din 1921, care constituind un contract nou, încheiat cu călcarea dispozițiunilor din legea sus arătată, trebuie anulată; că, Curtea de Galați, în ședința dela 8 Martie 1923, examinând aceste două susțineri ale recurenților, constată că s'a ivit divergență de păreri asupra lor, s'a dispus judecarea pricinii în compectul de divergență; că în ședința dela 20 Martie 1923, recurenții au susținut că chestiunea novațiunii nu mai poate fi pusă în discuțiunea acestui complet, deoarece trei din consilieri care au judecat la 8 Martie au fost

de părere că în cauză s'a operat novațiunea, astfel că punctul acesta este definitiv câștigat pentru dâșșii; că, Curtea le respinge cererea motivând că, cei trei consilieri având păreri deosebite, nu s'ar fi format majoritatea asupra nici uneia din punctele deduse în litigiu; că, trecând apoi la cercetarea chestiunii novațiunii, Curtea stabilește în fapt și motivează că, convențiunea din 1921 nu este decât o tranzacție, prin care se modifică în parte contractul de arenda din 1919, care rămâne însă în ființă și își produce efectele în ce privește părțile nemodificate, astfel că, nu poate fi vorba de un nou contract de arendare, încheiat posterior legii agrare, cu călcarea dispozițiunilor ei și care, ca atare, să poată fi anulat pentru acest motiv;

Că, Curtea, punându-se însă și în ipoteza recurenților, că s'ar fi operat o novațiune, decide că, recurenții nu pot invoca nici în acest caz, nulitatea convențiunii din 1921, deoarece nulitatea derivând din nerespectarea dis. art. 27, din legea agrară și 73 din regulament, este o nulitate relativă, pe care nu o pot invoca decât părțile în interesul cărora a fost edictată, adică obștile locale și agronomii, ei singuri având dreptul de a fi preferați la arendare, putând chiar să ceară proprietarilor a fi substituiți arendașilor convenționali, în condițiunile contractului acestora;

Având în vedere că prin I motiv de casare se susține că, instanța de fond ar fi săvârșit un exces de putere și ar fi violat autoritatea lucrului judecat, pentru că deși chestiunea novațiunii fusese rezolvată încă în ședința dela 8 Martie, în sens favorabil recurenților, ea a fost din nou pusă în discuțiune în completul de divergență;

Considerând că, din jurnalul încheiat de Curtea de fond la 8 Martie 1923, rezultă că Președintele Curței și unul dintre Consilieri au fost de părere că convențiunea din 1921 este un nou contract, care a înlocuit pe cel din 1919, și că prin aceasta s'a făcut o adevărată novațiune; că, deasemenea, un alt Consilier a fost de aceeaș părere că părțile au înțeles prin acea convenție a face un nou contract, diferind de cei doi judecători numai asupra caracterului nulității contractului; că prin urmare, fiind intrunite trei glasuri asupra efectului novator al convențiunii din 1921, procesul asupra acestui punct era definitiv rezolvat, în sensul că, această convențiune cuprinde un nou contract de arenda, încheiat posterior punerii în vigoare a legii pentru reforma agrară;

Că astfel fiind, completul de divergență nu mai era în drept a statua asupra acestei chestiuni, fără a nesocoti principiul autorității lucrului judecat consacrat prin art. 1201 c. civ.;

Că, deci primul motiv de casare fiind fondat, are a fi admis;

Considerând că, prin admiterea acestui motiv devine inutilă discutarea motivului 2 de casare, în care recurenții invoacă violarea art. 1125 și 1130 c. c. cu privire la modul în care Curtea de fond, în completul de divergență, stabilește că convențiunea din 1921, ar fi o tranzacțiune care menține vechiul contract, intrucât caracterul de contract nou al acestei convențiunii, după cum s'a arătat fusese definitiv judecat.

Asupra motivului III de casare:

«Violarea art. 27 din legea agrară și 73 din regulamentul legii. Am susținut înaintea Curții că aceste texte prevăd condițiunile în care se poate naște un contract de arenda valabil și anume proprietarul trebuie să se adreseze în primul rând Obștilor și agronomilor de profesiune și numai în cazul când ei nu sunt amatori, este liber de a contracta cu cine va crede de cuviință — deasemenea aceste contracte trebuie încheiate pe un termen de 7 ani.

«Onor. Curte susține că această dispoziție este înscrisă

pentru protejarea unor interese particulare a obștilor și a agronomilor de profesie și ca atare numai a este persoane pot opune numai nulitatea.

«Este în deoște știut că prohibițiunile stabilite de legi au ca sancțiune nulitatea raportului juridic stabilit în disprețul legii.

«Nulitatea este relativă dacă legea urmărește protejarea unei categorii de incapabili, minori, interziși, femeie măritată, etc.

«Dacă însă prohibițiunea este cu scop de a satisface interese generale, dacă dispoziția urmărește un interes economic, atunci este de ordine publică și nulitatea este absolută.

«Legea agrară, este o lege de interes general, creiată în scop de a armoniza clasele sociale, deci măsurile prohibitive nu pot da loc decât la nulități absolute.

«In special textele ce ne interesează sunt edictate pentru ca pământ cât mai mult să intre în mâinile sătenilor, fie chiar prin arendare. Prin aceasta nu se poate spune că legea protejă pe niște incapabili, singurii care ar avea calitatea să opună lipsa formelor cerute, și prin starea de înflorire a sătenilor prin arendarea pământurilor disponibile se urmărește armonia ce va rezulta din satisfacerea nevoilor de trai a acestor săteni și astfel ca un corolar al împroprietării, această măsură va satisface interesele țărânilor și astfel va fi liniște în țară.

«Deasemenea a doua categorie, agronomii, nu pentru a-i îmbogăți pe ei s'a luat măsură, ci pentru ca prin cultura lor rațională și științifică să producă aceste pământuri cât mai mult și astfel să avem o producție în țară care să satisfacă interesele generale, prin procurarea de alimente în mai mare cantitate, sau prin export mai intens, ceea ce va aduce o balanță economică favorabilă.

«Ministrul întreat în Parlament asupra rostului termenului de 7 ani de către dl. Alexandrescu, a răspuns că, este un interes economic. Este suficient, pentru a se deduce că și aceste măsuri urmăresc un interes general, economic, deci nulitatea e absolută.

«Onor. Curte de Galați confundă dispozițiile art. 27 din legea agrară cu acele din art. 32 relative la dreptul de preemțiune al Statului.

«In adevăr, pe baza dreptului de preemțiune numai Statul se poate substitui în locul celui care a contractat cu proprietarul vânzarea moșiei fără a o oferi Statului.

«Acest drept de substituție într'un raport juridic îl are numai Statul. In acest caz nu se cere anularea raportului juridic ci raportul rămâne existent, numai una din părți e substituțit prin Stat. O asemenea substituție nu este admisă în chestiunea raportului juridic de arendare.

Convenția spune art. 73 din regulament, este nulă dacă contravine dispozițiilor legii; nicăeri nici legea nici regulamentul nu prevede o substituție în raport prin o obște sau agronom, cum eronat arată considerentele Onor. Curții, care cred că obștia ori agronomii se pot substitui în contra tul intervenit între arendași și proprietari. Ori din dispozițiile art. 73 din regulament se vede că proprietarul face oferta de arendare prin consilierul agricol înainte de a contracta cu cineva o arendare, deci neexistând raport juridic nu are în ce se substitui obștea sau agronomul.

«Din această eroare și confuzie Onor. Curte trage concluziuni că acțiunea în anulare este o anexă, o dependență a dreptului de protimis și ca atare întocmai ca Statul în caz de vânzare, numai obștile și agronomii pot beneficia de acest drept.

«Raporturile juridice obligatorii nu se pot naște decât în condițiile stabilite de lege, numai astfel găsesc sancțiunea. In speță neîndeplinindu-se condițiile cerute de art. 27 din lege și 73 din regulamentul legii, nu s'a născut raport juridic și, oricine are interes, poate opune nulitatea.

«Nefiind cazul ca să se substituie o obște sau un agronom în raportul juridic de arendare, deoarece legea nu dă acest drept în caz de arendare, nu ar avea nici un interes obștea sau agronomii să ceară anularea, căci nu le ar folosi, dacă proprietarul nu ar fi dispus a contracta un contract de arendă cu ei.

«Dealtminterea asemenea teorii ar fi ușor îndepărtate prin găsierea unui agronom de profesie care ar primi în schimbul

unei sume de bani să opue nulitatea contractului și astfel proprietarul ar reintra în folosința moșiei anulând contractul;

«Din toate aceste puncte de vedere se constată bine că Onor. Curte a interpretat greșit textele și a violat art. 27 din lege și 73 din regulament.

«Motive: Denaturarea actelor prezentabile de părți pentru a se ajunge la concluzia că contractul din Noembrie 1919, conștit e o tranzacție între părți, prin care părțile au căutat să previe un proces.

«In adevăr Onor. Curte spune în considerente că, părțile nu arată în convențiunea lor motivul alcătuirei ei și deci nu spun că voiesc a preîntâmpina un proces. Cu toate acestea Onor. Curte ia de bună declarația intimă, în instanță, că, prin acest contract nu s'a făcut decât o tranzacție prin care părțile au stabilit modificări la contractul prim spre a se evita un proces a cărui soartă era îndoelnică? Onor. Curte adăogând la un act scris simpla declarație a unei părți, violează art. 1191 c. civ. care nu admite decât proba scrisă despre ceea ce s'ar pretinde că s'a zis înaintea sau în timpul său în urma confecțiunei actului

«Deasemenea se violează art. 1704-1705, 1709, 1710 c. civ. întrucât, pentru ca să existe tranzacție, trebuie să se constate în scris obiectul tranzacției și, indicațiunea pricinii asupra căreia a urmat tranzacție; ceea ce însăși Curtea e menită să recunoască că părțile nu au făcut-o și cu toate acestea califică ace t un contract drept o tranzacție.

«In aceiași ordine de idei după toate principiile de drept, tranzacția nu poate urma decât asupra unui drept îndoelnic; ori din chiar contractul de arendă, botezat tranzacție de Onor. Curte, se constată că părțile care erau legate pentru 830 ha. prin primul contract, în al doilea contract prevăd arendarea a 450 ha. după aplicarea expropriei a doua, deci nu era îndoelnic dreptul de reziliere pentru 25% pentru ca să poată interveni o tranzacție va abila.

«Expropriea de 25% este o stare de fapt care nu poate da naștere decât unui drept cert, iar nu îndoelnic când se efectuează de organele Statului și astfel poate fi obiectul unei renunțări de drept, dar nu a unei tranzacțiuni.

Considerând că, nulitatea edictată de art. 27 din legea agrară pentru vechul regat și art. 73 din regulamentul ei de aplicațiune, în ce privește contractele de arendare făcute în disprețul condițiilor sau fără îndeplisirea formalităților prevăzute de aceste texte de lege, este o nulitate de ordine publică absolută putând, ca atare, să fie ridicată de orice parte interesată, deci și de proprietarii care au consimțit la ea; că, într'adevăr, disp. din aceste texte de lege, fixând termenul de arendă la 7 ani, nu au avut de scop de a proteja pe arendași pentru investițiile făcute de ei în moșie, ci interesele economice ale țării, pentru a se putea astfel obține o cultură rațională și intensivă, ce nu se poate face decât în arendările pe perioade de timp mai îndelungat, care permit arendașilor investiții importante în inventar agricol și îmbunătățiri menite a sporii producțiunea agricolă a țării; că, deasemenea, obligațiunea ca arendarea să fie oferită în prim rând obștilor sau agronomilor, are în vedere satisfacerea unui interes social; că, acest caracter al dispozițiilor în discuțiune și al sancțiunilor ce ele le implică, este imprimat și prin modificarea adusă în August 1923, art. 73 din regulamentul legii agrare, care pentru a accentua deplinul ei caracter de ordine publică, permite și Ministerului public a cere anularea contractelor;

Că, prin urmare, numai cu nesocotirea acestui caracter al disp. textelor de lege prevăzute în motivele de casare, Curtea de fond a putut respinge apelul recurenților, astfel că și acest motiv devine fondat și are a fi admis.

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

— A apărut **Impărțeala prin atribuțiune**, Cercetare de drept civil, de dl. Andrei Rădulescu, consilier la Curtea de apel din București. *Prețul 12 lei.*

TRIBUNALUL DOLJ SECȚIA III-a

Audiența dela 13 Iulie 1923

Președinția d-lui N. G. ȘTEFĂNESCU, Președinte

Contestatori Luisa și D. Valent cu av. I. F. Popescu și Dem. D. Stoenescu intimai Janeta și V. Toculescu cu av. Al. B. Iliescu, Ștef. Predescu și N. Murgășianu
Sentința civilă No. 253

Contestație. — Act autentic. — Executarea lui. — În ce condițiuni se poate admite? — Art. 375 și 378 pr. civ. și art. 20 din legea autentificării actelor.

Art. 375 pr. civ. asimilând actele autentice făcute potrivit art. 20 din legea autentificării actelor, cu hotărârile judecătorești în privința executării lor, trebuie ca ele să îndeplinească aceleași condițiuni cerute și pentru hotărârile judecătorești, adică să cuprindă o creanță certă, lichidă și exigibilă.

Când însă se contestă lichiditatea obligațiilor, care constă nu dintr'o sumă de bani, ci dintr'o prestație oarecare, instanța de contestație, fiind excepțională, nu are căderea de a se pronunța asupra ei.

Tribunalul,

Asupra contestației introdusă de Louise Valent și Davide Valent, prin petiția înregistrată la No. 3738/922 contra executării contractului de antrepriză de lucrări, autentificat de Trib. Dolj secția III-a la No. 4995/921, alăturat cu un caet de sarcini făcut de Janeta Toculescu și Vasile Toculescu personal și ca soț, pe motivele:

1. Că executarea nu se poate cere de Janeta Toculescu fiindcă nu a luat parte la autentificarea contractului de antrepriză de lucrări;

2. Contractul nu conține obligații certe și lichide, pentru a putea fi investit cu formula executorie;

Având în vedere actele din dosar, susținerile părților în instanță și notele scrise și depuse de contestator la dosar din care se constată următoarele:

Prin contractul de vânzare autentificat de Trib. Dolj secția III-a la No. 5009/921, și transcris la No. 9143 din 1922, Janeta Toculescu, cu autorizația soțului său Vasile Toculescu, vinde Louisei Valent și lui Davide Valent imobilul din Craiova Bulevardul Știrbey Vodă No. 8, pe prețul arătat în contract. Printre alte clauze ale contractului este și următoarea:

„Existența și valabilitatea acestui contract este subordonată în mod expres condițiunei că d-l arhitect Valent să execute lucrarea pentru construirea unui cavou cu capelă, în conformitate cu contractul de antrepriză de lucrări, autentificat de Trib. Dolj“, mai departe se spune că cumpărătorii au numai o posesiune provizorie a imobilului, iar transfertul definitiv al proprietății îl vor avea numai după ce cavoul va fi recepționat de Vasile Toculescu. În aceeași zi, se autentifică la Trib. Dolj secția III-a la No. 4495 contractul de antrepriză de lucrări la care era adăugat un caet de sarcini, prin care David Valent se obliga către Vasile Toculescu să-i construiască un cavou cu capelă în comuna Urzicuța în termenul și condițiunile arătate în ambele acte. În contractul de antrepriză de lucrări la punctul 5 se găsește următoarea clauză: «Acest contract de lucrări este în strânsă legătură cu contractul de vânzare autentificat de Trib. Dolj la No. 5009/921, prin care d-na Janeta Toculescu vinde d-nei și d-lui D. Valent imobilul său din Craiova Bulevardul Știrbey Vodă No. 8,

în acest sens că executarea integrală a acestui contract este condițiunea expresă a existenței contractului de vânzare din 24 Decembrie 1921. Dacă prin urmare lucrările nu vor fi executate în conformitate cu planul și caetul de sarcini, lucru ce se va aprecia de o comisie până la trei experți, aleși de d-l Toculescu, în acest caz se consideră ca inexistent contractul de vânzare de mai sus, și de drept fără somație, sau punere în întârziere sau chemare în judecată, d-na Janeta Toculescu, vânzătoare va putea cere evacuarea imobilului vândut către cumpărătorii d-na și d-l Valent, căreia imobilului i se va preda numai pentru o folosință provizorie de oarece transfertul definitiv și irevocabil cu dreptul de a dispune definitiv de imobil, ca definitiv proprietar, nu se operează de cât numai când proprietarul Vasile Toculescu va fi acceptat și recepționat lucrările de executare a cavoului și capelei;

La punctul 7 se găsește clauza: «deasemenea neexecutarea clauzelor din acest contract, ca și acelea din caetul de sarcini, atrage dupe sine de drept, fără somație, punere în întârziere sau chemare în judecată, desființarea acestui contract, ca și a contractului de vânzare de mai sus, din acest punct de vedere verificarea materialului întrebunțat, felul de executare al lucrărilor, ele se pot face în orice moment în cursul lucrărilor»;

La punctul 16 din caetul de sarcini se spune că, «la 1 Decembrie 1922, cavoul să fie gata»;

Pentru că la această dată cavoul n'a fost gata, pentru că unele din lucrări n'au fost executate conform caetului de sarcini, Janeta Toculescu și Vasile Toculescu, au cerut facerea unei anchete în futurum cu numirea a trei experți, cur ii dedia dreptul caetul de antrepriză la punctul 5, pentru a constata starea lucrărilor. Anterior se mai făcuseră două expertize audiindu-se și martori, la 23 Decembrie 1922, experții numiți de Tribunal fac constatări la fața locului. În actul de expertiză la punctul 14 se arată că lucrarea la acea dată nu era terminată, apoi experții mai constată că unele lucrări nu au fost făcute în conformitate cu caetul de sarcini. Așa la punctul 2 în caetul de sarcini, se spune că zidirea întregului cavou și capelei vor fi făcute în întregime din beton armat cu mortar de ciment, începând de jos dela fundament până sus inclusiv și crucea, iar în actul de expertiză se spună că pereții verticali ai cavoului au fost făcuți din beton simplu cu o singură vergea de fer de jur împrejur. La punctul 6 din caetul de sarcini se spune că scara de scoborât în cavou va fi de beton armat, iar în actul de expertiză se spune că este făcută de beton simplu;

Punctul 7 din caetul de sarcini se arată ca neexecutat, etc... Față de aceste constatări, Janeta Toculescu și Vasile Toculescu, cer investirea cu formula executorie a contractului de antrepriză de lucrări împreună cu caetul de sarcini, înmănându-se somația de evacuarea imobilului din Bulevardul Știrbey No. 8, Louise Valent și David Valent, fac contestația de față.

Având în vedere că prin primul motiv de contestație Louise Valent și Davide Valent, susțin, că evacuarea lor n'ar fi putut-o face de cât Janeta Toculescu, fiindcă ea este proprietara imobilului din Bulevardul Știrbey No. 8, că însă ea nu poate cere evacuarea, fiindcă nu contractul de vânzare s'a investit cu formula executorie, că efectuându-se contractul de antrepriză de lucrări la acest contract n'a luat parte nici Janeta Toculescu, nici Louise Valent, dupe cum se constată din procesul verbal de autentificare, unde nu se arată că ele au luat parte la autentificare, că neputându-se investi cu formula executorie de cât un act autentic, pentru Janeta

Toculescu, contractul de antrepriză nu era un titlu autentic neluând parte la el, că în cazul acesta formula executorie rău a fost pusă pe contractul de antrepriză, și deci ea trebuie considerată ca nulă;

Având în vedere că fiind stabilit că la autentificarea contractului de antrepriză împreună cu caetul de sarcini a luat parte numai Vasile Toculescu și David Valent, iar nu și soțiile acestora, fiindcă deși în josul acestui contract se văd semnate și Aneta Toculescu și Louise Valent, însă în procesul-verbal de autentificare nu se arată că au luat parte și ele la autentificare, în cazul acesta urmează să vedem dacă contractul de antrepriză de lucrări, putea să fie investit cu formula executorie de către Vasile Toculescu;

Considerând că contractul de antrepriză de lucrări prin clauza dela No. 5, înglobează în el și contractul de vânzare autentificat la No. 5009/921, și deci ele împreună formează un singur tot, neexecutarea clauzelor din contractul de antrepriză având repercusiune asupra contractului de vânzare; că repercusiunea asupra contractului de vânzare este desființarea lui; că acest efect se putea obține prin investirea contractului de antrepriză cu formula executorie, clauza dela punctul 7, pe lângă cea dela punctul 5 din contractul de antrepriză permițând în caz de neexecutare obligațiilor din partea d-lui D. Valent resilierea contractului de antrepriză de lucrări, cât și a contractului de vânzare fără somație, punere în întârziere sau chemare în judecată; că contractul de antrepriză fiind un titlu autentic pentru Vasile Toculescu, el putea să ceară investirea lui cu formula executorie, că deci formula executorie a fost bine pusă pe contractul de antrepriză la care era alăturat caetul de sarcini;

Având în vedere că s'a mai susținut de contestatori că în contractul de antrepriză de lucrări, Vasile Toculescu a figurat ca soț, iar nu personal și în cazul acesta el nu putea cere investirea personal, că această susținere a contestatorilor trebuie înlăturată, fiindcă din corpul actului se vede că Vasile Toculescu a contractat personal; într'adevăr în act se spune: «Intre subsemnării Vasile Toculescu și arhitect D. Valent, a intervenit următorul contract», ceea ce arată că Vasile Toculescu a contractat personal, că prin înlăturarea și a acestei obiecțiuni, primul motiv de contestație găsindu-se nefondat, el urmează a se respinge;

Având în vedere că prin al doilea motiv de contestație Louise Valent și David Valent, susțin că contractul de antrepriză de lucrări nu putea fi investit cu formula executorie, fiindcă acest contract nu conține obligații certe și lichide; că dovada despre aceasta este însuși faptul că pentru a se putea stabili că clauzele contractului nu au fost executate conform convenției dintre părți, s'au făcut trei expertize, s'au audiat 10—15 martori, și s'au făcut mai multe somațiuni; că toate aceste probe și acte aducând cu ele o întinsă discuție asupra interpretării clauzelor din convenția părților, ea n'ar putea fi făcută la instanța de executare; această discuție se poate face numai la instanța de fond, unde au a se stabili, dacă obligațiunile din contractul de antrepriză sunt certe și lichide;

Considerând că după art. 378 pr. civilă, o hotărâre judecătorească se execută numai pentru o datorie certă și lichidă; că legea autentificării actelor în art. 20 cere ca actele autentice să fie exigibile, pentru a putea fi executate, că deși legea de autentificare a actelor cere numai ca actele să fie exigibile, însă creanța cuprinsă în ele pentru a putea să fie executată trebuie să fie și certă și lichidă; că art. 375 procedura civilă asimilând actele autentice cu hotărârile judecătorești în privința executării, condițiile pe care trebuie să le aibă

o hotărâre judecătorească pentru a putea fi executată adică, de a cuprinde o creanță certă și lichidă, trebuie să le aibe și un act autentic;

Considerând că o creanță este certă când nu este contestată în existența ei, lichidă când nu este cointestată nici în quantumul ei, iar exigibilă când termenul de efectuare al obligației a trecut;

Având în vedere că în speța de față, obligațiile sunt certe întrucât nu este nici o contestație asupra existenței lor; că ele sunt deasemenea lichide, întrucât la punctul 5 din contractul de antrepriză se arată că aprecierea dacă lucrările cavoului sunt executate conform cu planul, și caetul de sarcini, se va face de o comisie de trei experți numiți de V. Toculescu, și această comisie în actul de expertiză arată că parte din lucrări n'au fost făcute conform cu caetul de sarcini; că sancțiunea acestei neexecutări conforme cu caetul de sarcini este operarea pactului comisoriu expres;

Având în vedere că este adevărat că în cazul când obiectul unei obligații constă într'o prestație oarecare, lichiditatea acestui obiect în genere este mai puțin ușor de apreciat decât în cazul când obiectul acesta constă într'o sumă de bani; că aceasta nu înseamnă că pentru obligațiile cele dintâi lichiditatea nu se poate aprecia în instanța de executare; ca criteriu însă al acestei aprecieri este că asupra lichidității nu se pot face întinse discuții de interpretări; în cazul unei întinse discuții nu instanța de executare ar fi competentă să judece; că în speța de față această discuție nu poate să aibe loc în urma actului de expertiză care prin însăși convenția trebuia să determine dacă lucrările s'au efectuat conform actului încheiat;

Având în vedere că obligațiunile contestatorului D. Valent, sunt și exigibile, întrucât termenul de facerea cavoului conform caetului de sarcini a fost fixat la 1 Decembrie 1922, la această dată Vasile Toculescu putea să ceară desființarea contractului de antrepriză și a actului de vânzare pentru neefectuare lucrărilor cavoului de către D. Valent și neexecutării conform convenției dintre părți;

Că fiind astfel, motivul al doilea al contestației prin care Louise Valent și D. Valent, cereau admiterea contestației pentru că contractul de antrepriză nu conține obligații certe, lichide și exigibile, se găsește nefondată și ca atare se respinge, respingându-se cu aceasta și contestația ca nefondată;

Pentru aceste motive, redacte de d-l jude supleant H. Udrea, Trib. respinge.

(ss) N. Ștefănescu, H. Udrea

NOTĂ. — Tribunalul Dolj, secția III a hotărît, prin decizia de mai sus, următoarele:

„Un act autentic, pentru a putea fi investit cu formula executorie, trebuie conform art. 20 legea autentificării actelor să fie exigibile.

Pentru ca o hotărâre judecătorească să fie investită, art. 378 pr. civ. cere ca să conțină o datorie certă și lichidă. Legea de procedură în ceea ce privește executarea asimilează hotărârile judecătorești cu actele autentice și în acest caz condițiile cerute de legea de procedură pentru hotărârile judecătorești, trebuie să le îndeplinească și un act autentic.

Deci, un act autentic pentru a putea fi investit cu formula executorie, trebuie să cuprindă datoria certă, lichidă și exigibilă.

În ceea ce privește lichiditatea unei datorii, ea este desigur mai ușor de constatat, când constă într'o sumă de bani, decât când constă într'o prestație oarecare; totuși aceasta nu înseamnă că în cazul din urmă lichiditatea

nu se poate face în instanța de executare. Criteriul de apreciat este însă că în instanța de executare nu se pot face întinse discuții asupra ei. În cazul unei întinse discuții instanța de fond este singură competentă să judece dacă datoria este lichidă; în speța de față o întinse discuție asupra lichidității nu putea să aibă loc, fiindcă prin însăși convenția părților se arată că o comisie de 3 experți aleși de întîmăt va arăta dacă prestațiile contestatorului au fost îndeplinite conform convenției dintre părți.

În speță, cum datoria mai era și certă și lichidă, actul autentic putea fi investit cu formula executorie¹⁾.

Socotim, că Tribunalul²⁾, mai ales, în speță, a soluționat greșit în drept.

Speța era următoarea:

Un contract de antrepriză de lucrări, autentic, în legătură cu un act de vânzare a unei case și acestea strâns legate cu un caet de sarcini, cu numeroase obligațiuni, fusese investit cu formula executorie și pus în executare.

Una din părți a făcut contestație la executare și la formulă, pe principiul art. 20 din legea autentificării actelor:

Că nu se pot investi toate actele autentice cu formula executorie, ci numai cele cari sunt certe, lichide și exigibile.

Teoria esta bazată:

1. Pe interpretările parlamentare³⁾ dela 1884, făcute cu ocazia discutării legii autentificării actelor, când discutându-se chestiunea art. 20, ministrul Stătescu, a lămurit în contradictoriu cu d-l A. Marghiloman, pe ce acte se pune formula executorie.

2. Pe interpretări doctrinare, în jurul cuvintelor din codul civil «datorii certe și lichide», și din procedura civilă, privitoare la hotărârile definitive⁴⁾, decidându-se că, o creanță sub condiția sau eventuală, nu este o creanță certă; iar dacă datoria constă în ceva nelămurit, urmărirea se va amâna până mai întîi se va face lichidarea⁵⁾.

În speță, sunt discuțiuni întinse, în fond, dacă obligațiunile din acte s'au îndeplinit, în timp și în obiect.

Prin datorie certă, înțelegându-se, când existența ei este în afară de orice îndoială, când ființa ei nu este contestată; iar prin datorie lichidă, înțelegându-se când câștigul ei este nelămurit; principiile acestea aplicându-se la toate obligațiunile.

Chestiunea aceasta însă va fi numai apreciată

imediat ce vor constata, că se face o discuție cu motive, pipăbil serioase, va admite contestația introdusă și vor anula formula executorie și vor de judecătoria Tribunalului de notariat, cari, având o altă competență decât a tribunalelor ordinare, trimitte pentru ca să se judece de instanțele ordinare competente⁶⁾.

Principiul acesta reese și din o veche legiuire „pentru dezvoltarea § 9, art. 261 din Regulamentul organic, pentru împiedicări“ din 22 Aprilie 1852⁷⁾, care încă își are aplicarea ei, nefiind abrogată până azi de nici o lege posterioară.

3. Pe deciziuni numeroase ale diferitelor noastre instanțe judecătorești, cari unanım, fără excepție, hotărâse în felul de mai sus⁸⁾.

Deci concluzia:

Dacă după art. 20 din legea autentificării actelor, actele autentice sunt executorii din momentul exigibilității lor, iar formula executorie se pune pe dânsul de aceeași autoritate care le-a investit cu autenticitatea, atunci, însă, când exigibilitatea actului e discutată de părți, și e nevoie pentru a ști aceasta de judecarea și interpretarea clauzelor din act, în acest caz nu mai poate tribunalul, care a dat autenticitatea, să judece și

6) Aceasta s'a hotărât și de Casație, secția II-a, prin decizia No. 247 din 17 Decembrie 1908, *Bull. tin.* pag. 2114: „... fiind discuția asupra exigibilității actului și fiind vorba, pentru a se ști aceasta, de a interpreta clauzele actului, aceasta nu se putea face de Tribunalul de notariat, care fiind un Tribunal excepțional, n'are cădere de a judeca diferențele dintre părți, cari trebuie judecate de Tribunalele ordinare, conform dreptului comun»...

«Că prin urmare, Curtea de apel anulând formula executorie pusă de Tribunalul de notariat fără a se fi judecat mai întîi de instanțele ordinare exigibilitatea creanței, n'a violat art. 20 din legea autentificării actelor».

7) Publicată în ediția Bujoreanu, *Legiuirile României*, vol. I pag. 509-512; vezi art. 4, 5, 16, 20, 22.

8) Tribunalul Ilfov, secția notariat, 17 D c. 1907, sentința No. 1092, *Curierul Judiciar*, 1908, No. 21, pag. 166: «Având în vedere, că prin cuvîntul o datorie certă și lichidă se înțelege o creanță care este în același timp singura în privința existenței sale și determinată în cantitatea sa; prin urmare, numai acele acte autentice pot a se executa cari constată obligațiuni ce nu depind de interpretarea clauzelor prevăzute în rînsurile sau să atarne de o extimațiune și regulări de socoteli»... (semnată de Hagipol); Trib. Argeș, 14 Noembrie 1909, *Dreptul*, 1910 No. 10; Curtea de Apel, Craiova, I. 9 Noembrie 1896 *Dreptul*, 1897 pag. 18: «că prin exigibilitate, în drept, se înțelege sosirea timpului, când trebuie să se efectueze plata sau predarea obiectului convenit; că dar judecătorul chemat a da formula executorie unui act autentic, este ținut a examina conținutul actului și din momentul ce constată că termenul de plată e împlinit, și că această plată nu este subordonată nici unei alte condițiuni, e obligat conf. art. 20 din zisa lege, a da formula executorie; că dacă din contră plată e subordonată realizării unei condițiuni el trebuie să refuze formula executorie, căci a face altfel ar fi ca pe de o parte să priveze pe părțile interesate de beneficiul discuțiunii contradictorii și să prejudice diferendul dintre părți»... (semnați C. Ploșșoreanu, C. Marinescu, M. Economu; Casația, decizia din nota 5, de mai sus și recent, în *Jurisprudența Generală*, An. I, 1923, No. 10, pag. 301, No. de ordine al speței 752 fiind categorică; mai vezi și Dan, *Cod. pr. civilă*, pag. 506 No. 20, pag. 508 No. 11, pag. 511 No. 13; Trib. Vâlcea, *Justiția* din Craiova, 1923, No. 14.

1) Vezi acest sumar în *Jurisprudența Generală*, an. I, No. 15 din 27 Septembrie 1923, pagina 451 No. de ordine 1084.

2) Curtea de Apel, Craiova secția I, prin decizia No. 218 din 5 Noembrie 1923 a admis apelul și în consecință contestația, numai pe primul motiv fiindcă Janeta Toiculescu nu a luat parte la autentificarea contractului de antrepriză, — pe care n'o mai publicăm neavând chestiuni de drept.

3) Lascarof Moldoveanu, *legea autentificării actelor*, pagina 87, 90 și 94.

4) D. Negulescu, *Contestația*, pag. 60, 66, 67; Nanoveanu, *pr. civ.*, pag. 506, 510, 536; Alexandrescu, VII, pagina 153, 161; Cernătescu, *Dreptul* 1901, No. 28, pag. 330; N. Luca, *Execuția silită*, pag. 108, 109.

5) Art. 1832 c. civ. și art. 378 pr. civ.

să interprete acele clauze, căci art. 20 admite investirea numai în momentul exigibilității actului, adică când acesta este în afară de orice discuție⁹⁾.

Pentru aceste motive suntem de părere contrară Tribunalului, care argumentează ca noi, dar aplică greșit principiile, la speță.

DEM. D. STOENESCU

Decanul Baroului Dolj

TRIBUNALUL PRAHOVA, SECȚIA II

Audiența dela 2 Ianuarie 1923

Președinția d-lui AL. GĂNȚOIU, Președinte

D-na Elena Ștefănescu-Priboiu cu N. Măndruță

Jurnalul No. 90

Legea org. judecătorești din 24 Martie 1909. — Art. 118 din această lege. — Interpretarea acestui text. — Crearea unui nou caz de strămutarea proceselor dela o instanță la alta. — Scopul acestei dispozițiuni. — Asigurarea părților litigante unei mai mari garanții de imparțialitate în distribuirea justiției. — Sensul juridic al cuvântului «a pleda», care se vede în textul de mai sus. — Derogare dela acest principiu — Judecătorul aparținând unui tribunal, nu poate susține niciun proces personal al său sau al soției sale înaintea acestui tribunal. — Trimiterea acestui proces la tribunalul cel mai apropiat.

Art. 118 din legea organizării judecătorești dela 24 Martie 1909 creiază un nou caz de strămutare a proceselor dela o instanță la alta, în afară de cazurile de înrudire sau afinitate, prevăzute de art. 266 urm. pr. civ. și acele pentru cauză de siguranță publică și suspiciune legitimă prevăzute de art. 539 urm. pr. pen. și art. 31 al legii Curții de Casație.

Cuvântul „a pleda”, care se vede în art. 118 din legea org. judecătorești cuprinde, atât prin noțiunea sa etimologică cât și juridică, orice contestații înaintea justiției și însemnează a sta în judecată (stare in judicio, ester en jugement).

Expresiunea întrebuintată de legiuitor fiind generală, un magistrat nu poate deci fi însărcinat de părți cu nici un fel de apărare, fie scrisă sau verbală, înaintea instanței judecătorești din care face parte, precum ar fi de exemplu: formularea sau introducerea de acțiuni sau petițiuni, îndepliniri de procedură, d-punere de liste de martori, apărarea părților, fie personal, fie prin avocați, etc.; și această dispoziție are de scop asigurarea părților litigante o cât mai mare garanție de imparțialitate în distribuirea justiției.

Legea, după ce statornicește acest principiu general, deroagă dela el, prin aceasta că permite magistratilor de a și susține cauzele lor personale, arele ale soțiilor lor, precum și ale incapacităților puși sub tutela sau curatela lor, însă nu la tribunalul din care face parte, ci la tribunalul cel mai apropiat, afară de cazul când partea protivnică ar primi a se judeca la tribunalul din care acel judecător face parte.

Această derogare dela principiul general are tot de scop de a asigura împriecinășilor cea mai deplină garanție a distribuiri justiției.

Din cele mai sus expuse rezultă că, de câteori magistratul care face parte dintr'un tribunal, se prezintă la acel tribunal personal, sau ca procurator al soției sale, deși nu pune concluziuni în fond, acest proces urmează a fi trimis în judecata tribunalului celui mai apropiat.

S'a ascultat d nii avocați Dumitrescu și Zaharia Bărbulescu din partea re.l. D Ștefănescu-Priboiu și d-l avocat Dem. Nicolescu din partea inculpatei Nicolina Măndruță, și d-l Procuror Capeleanu, care a pus concluziuni pentru admiterea incidentului ridicat de avocatul inculpatei.

Tribunalul,

Asupra procesului penal, în discuțiune, prin care inculpata Nicolina Măndruță din Ploești este trimeasă în judecata acestui Tribunal în baza rechizitoriului intructiv al d-lui prim procuror local, cu No. 10232/922, dat în urma plângerii făcută de reclamantii Elena și D. Ștefănescu Priboiu, cu petițiunea din 4 Noembrie 1922, pentru faptul de calomnie, prevăzut și pedepsit de art. 294 și 299 c. p.;

Având în vedere că mai înainte de orice discuțiune privitoare la judecata acestui proces, inculpata prin avocatul său Dem. Nicolaescu a ridicat incidentul, tinzând la trimiterea procesului spre fi judecat de Tribunalul cel mai apropiat, în temeiul dispozițiunei art. 118 din legea de organizarea judecătorească, care oprește ca procesele în care sunt interesați personal magistrații, sau soțiile lor, să se înfățișeze înaintea Tribunalului, din care face parte magistratul, aceasta întrucât reclamantul D. Ștefănescu-Priboiu, este judecător de ședință la secțiunea III a acestui Tribunal;

Având în vedere textul art. 118 din legea de organizarea judecătorească care dispune:

«Membrii ordinului judecătorec sau din serviciul auxiliar nu pot fi însărcinați cu apărarea verbală sau scrisă a părților în justiție, nici a da consultațiuni, chiar când va fi vorba de alte Tribunale, sau instanțe, decât acelea în cari își exercită funcțiunile; ei nu pot fi nici arbitri, nici experți. «Ei pot însă pleda, cauzele lor personalei acelea ale soțiilor lor, cum și acelea ale minorilor sau interzișilor, puși sub tutela sau curatela lor.

«In aceste cazuri însă, cauza nu se va înfățișa la acelaș Tribunal sau Curte din care face parte acel magistrat, ci va trece la Tribuna ul sau Curtea de apel, cele mai apropiate, afară dacă partea adversă, va primi a se judeca la acelaș Tribunal sau Curte de apel».

Având în vedere că deși reclamantul se prezintă în acest proces atât în numele său personal cât și ca procurator al soției sale, reclamanta Elena D. Ștefănescu-Priboiu, avocații săi Zaharia Barbulescu și Dumitrescu au susținut totuș, că dispozițiunea textului precitat nu este aplicabilă în acest caz, de oarece reclamantul nu-și pledează personal și oral cauza în care se înfățișează, și aceasta ar fi singura ipoteză la care atât litera textului, cât și rațiunea legii, ar limita decăderea consacrată printr'ansul;

Considerând însă că Tribunalul, analizând dispozițiunea legislativă sus citată, care, în partea ei finală, creiază un nou caz de strămutare a procesului dela o instanță la alta, în afară de acela pentru cauza de rudenie sau afinitate, prevăzut de art. 266 urm. pr. civ. și acela pentru cauză de siguranță publică și legitimă suspiciune tratat de art. 539 și urm. pr. p. și 31 al. IX No. I din legea Curții de Casație și Justiție, găsește că nici redatiunea literară a textului, nici mai ales rațiunea lui, nu poate conduce la soluțiunea preconizată de reprezentanții recl. mantului. Intr'adevăr, cuvântul «pledat», întrebuintat de legiuitor în copriinderea al. II al textului menționat mai sus, dacă se privește din punctul de vedere etimologic, însemnează contestarea în fața justiției (A se vedea: Petit Larousse, pag. 7611, unde se arată că derivă dela latinescul *placitum*, care însemnează: hotărîre, decret), prin urmare, cu o noțiune mult mai largă decât simpla pledoarie orală, indicată de sus numiții, ca singură accepțiune etimologică a acestui cuvânt; iar dacă se privește chestiunea din

9) Cpr. Casația din 1908 (nota 5).

punctul de vedere istorico-juridic, cuvântul „pleda» însemnează, fără controversă, *ester en justice*, «a sta în judecată», și comentările unanime ale autorilor de drept civil, referitoare la art. 458 c. civ. român, 513 c. c. francez, sunt categorice asupra acestui punct. Astfel, în vol. III, partea II a Comentariului d-lui D. Alexandresco, pag. 458, la nota 1, citim: «Acel pus sub consiliul judiciar, fie pentru slăbiciune de minte, fie pentru risipire, are nevoie de asistența acestui consiliu, pentru a «pleda», adică: pentru a putea sta în judecată, fie ca reclamant, fie ca pârât, în orice solu de contestații, etc., și în acelaș sens *Aubry et Rau*, t. I, § 140, pag. 873; *Fuzier Herman*, vol. I, pag. 623, etc.;

Considerând că, în ce privește rațiunea legii, care ne împiedică de a face vreo distincțiune între cazul când magistratul, figurând personal în proces își apără singur interesul, și acela când pledează prin avocații cari îl asistă, cum se întâmplă în speță, aceasta reiese atât de evident din contextul dispozițiunii, care prin sine singură indică și scopul urmărit de legiuitor prin consacrară ei, încât nu are nevoie de o prea largă demonstrațiune, după cum, de altfel, arată chiar autorul legii, fostul ministru de justiție, d-l Toma Stelian, care în alineatul penultim al expunerii sale de motive dela 1909, explică textual: «celelalte modificări se pot lesne înțelege din simpla citire a textelor, și utilitatea lor nu are nevoie de a fi învederată»;

Considerând, într'adevăr, că, prin textul menționat, pus sub titlul «incompatibilități» legiuitorul dela 1909, pornind dela ideea de a asigura părților o cât mai deplină garanție de imparțialitate în distribuirea justiției, prescrie, în alineatul prim al textului, o serie de acte judiciare, care sunt interzise magistraților și anume: apărarea verbală sau scrisă a părților în justiție, arbitrajul, expertiza, oprind în acelaș timp pe magistrați de a da consultațiuni părților, și aceasta chiar și în cazul când ar fi vorba de alte Tribunale sau instanțe, decât acelea în care își exercită funcțiunile; rezultă dar fără nici o urmă de îndoială, dată fiind expresiunea atât de generală întrebuițată de legiuitor în această privință, că un magistrat nu poate fi însărcinat de părți cu nici un fel de apărare naintea instanțelor judecătorești, precum: formulare și introducere de acțiuni sau petițiuni, îndepliniri de proceduri, depuneri de liste de martori, a se angaja ca procurator al părților spre a le reprezenta în instanță apărându-le interesele, fie personal, fie prin avocați, ce-i va asocia în acest scop, etc.;

Considerând că aceasta fiind prohibițiunea de ordine atât de generală, edictată de legiuitor cu privire la contactul ce ar putea avea un magistrat cu interesele justițiabililor, referitor în special la reprezentarea și apărarea lor în fața instanțelor judecătorești, în alineatul următor al textului, legiuitorul aduce o derogare la principiul de interdicțiune absolută formulat în alineatul prim, și anume: permite magistraților de a: «pleda» cauzele lor personale, acelea ale soțiilor lor, cum și acelea ale minorilor sau interzișilor, puși sub tutela sau curatela lor, adăogând, însă, ca un corectiv imediat, prin alineatul ce urmează — și aceasta tot în vederea scopului urmărit prin toate celelalte texte de sub titlul incompatibilității—adică de a asigura împričinaților cea mai deplină garanție de imparțialitate în distribuirea justiției; că, în aceste cazuri, însă, cauza nu se va înfățișa la acelaș Tribunal sau Curte din care face parte acel magistrat, ci va trece la Tribunalul sau Curtea de apel, cele mai apropiate, afară dacă partea adversă va primi a se judeca la acelaș Tribunal sau Curte de Apel;

Considerând că, dată fiind generalitatea decăderii din alineatul prim al textului care prevede, adică, orice act putând constitui o apărare, fie scrisă, fie verbală a

părții în fața justiției, astfel după cum s'a arătat și mai sus, atunci când prin alineatul II, legiuitorul proclamă excepțiunea, permițând magistraților să «pledeze» în fața justiției cauzele lor personale, ale soțiilor lor, precum și ale minorilor sau interzișilor puși sub tutela sau curatela lor, este evident că nu se poate zice, că prin aceasta legiuitorul ar fi înțeles să le permită numai pledoaria orală, iar nu și pe aceea scrisă, precum și orice alt act care ar constitui sau ar conduce la o apărare eficace în fața justiției, precum: formulare de acțiuni, îndeplinire de procedură, reprezentare ca procurator cu dreptul de a-și asocia avocați pledanți, etc., cu alte cuvinte, la negațiunea generală și absolută din alineatul prim, explicat în detaliu, prin toate expresiunile generice acolo arătate, legiuitorul întrebuițează, în alineatul al doilea, pentru a determina în mod mai succint derogarea, un cuvânt care să cuprindă, în sfera de aplicațiune a noțiunii sale, opozitul tuturor acelor expresiuni, și nici că putea să întrebuițeze un cuvânt mai bine ales, decât «pleda», care prin noțiunea sa cu totul generală atât etimologică cât și juridică, coprinde, după cum s'a arătat și mai sus, orice fel de apărare în justiție, dela cea mai vagă *ester en justice* până la cea mai precisă: pledoaria orală propriu zisă;

Că, a se pretinde—după cum susțin reprezentanții reclamantului—că în alineatul II al textului ce se discută, nu se vorbește decât de pledoaria propriu zisă și anume, cea orală, (căci dacă ar indica o și pe cea scrisă ar intra în tot cazul în previziunea textului, și reclamantul, care în speță se prezintă ca procurator al soției sale, a formulat în numele șiu acțiunea, a depus diferite petițiuni la dosar, liste de martori, etc.) ar fi—față de prohibițiunea absolută consacrată de alineatul prim al textului—să se ajungă la concluziunea bizară, că un magistrat poate pleda oral înaintea justiției cauza sa personală, a soției sale, etc., dar nu poate să-și facă acțiune, să-și îndeplinească procedura, să pue concluziuni scrise, etc.; și aceasta, întrucât pe deoparte dispozițiunea generală a alineatului prim menționat îl oprește în mod absolut dela îndeplinirea unor asemenea acte, iar pe de altă parte, dispozițiunea excepțională a alineatului II nu-i ar îngădui, în privința proceselor acolo arătate, decât pledoaria orală propriu zisă, rezultat care, în mod neîndoios, nu poate fi atribuit concepțiunii legiuitorului;

Că, de altfel, este imposibil a se găsi vreo rațiune, fie derivând din scopul urmărit de legiuitor prin textele în discuțiune, fie intrinsecă legii, care să poată justifica restrângerea ce voește să facă reprezentanții reclamantului interpretării cuvântului «pleda», din textul sus arătat; din contra, dacă un interes superior de ordine publică există, în vederea legii, ca atunci când un magistrat pledează oral cauza sa personală, a soției sale sau a minorilor ce-i apără, procesul să fie strămutat, după cererea părții adverse, la un alt Tribunal, decât acela unde magistratul își exercită funcțiunea, acelaș vădit interes reclamă ca o soluțiune identică să aibă loc și atunci când, cum este cazul în speță, fără a pune el însuși concluziuni orale în instanță, magistratul figurează personal în proces, se prezintă în acelaș timp și ca procurator al soției sale, conducând personal tot procesul, alăturându-și avocați pledanți, și se abține numai dela pledoaria orală în fața instanței;

Considerând că astfel fiind, toate obiecțiunile făcute de reprezentanții reclamantilor sunt neîntemeiate și, ca atare, urmează a fi înlăturate, făcându-se în cauză aplicațiunea art. 118 din legea de organizare judecătorească.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte Al. Gânțoiu, face în cauză aplicațiunea art. 118 din legea

de organizare judecătorească și, în consecință, dispune trecerea acestui proces spre a fi judecat la Tribunalul Ilfov, care este cel mai apropiat; în care scop i se va înainta dosarul cauzei.

(ss) Al. Gânțoiu, V. Protescu.

NCTĂ. — Speța nouă și interesantă, judecata de trib. Prahova este următoarea: Un judecător al acelui tribunal se prezintă înaintea lui spre a susține un proces de calomnie comisă în contra lui și a soției sale. Chestiunea era de a se ști dacă trib. Prahova putea sau nu să judece acest proces?

Tribunalul, discutând toate mijloacele propuse, ajunge la concluzia, pe care o admitem în totul, că nu putea să judece procesul de față și, în consecință, se desesizează de el, trimițându-l în judecata tribun. celui mai apropiat, care este tribun. Ilfov.

Această sentință interpretă, după părerea noastră, în mod satisfăcător art. 118 din legea organizării judecătorești.

Ea este nu numai juridică, dar încă foarte motivată. De altfel, d-l prezident Al. Gânțoiu, care a pronunțat-o și redactat-o, este destul de cunoscut prin hotărârile sale anterioare, publicate într'un volum, care a fost de toți apreciat.

El arată foarte bine scopul legii care, necontestat, a voit să asigure părților litigante cea mai mare și mai deplină garanție a distribuției justiției, dând în același timp o interpretare dreaptă și juridică a cuvântului «a pleda», care se găsește în art. 118 al legii organizării judecătorești.

Oricine va ceti această remarcabilă sentință ușor se va putea convinge de cele ce afirmăm în această scurtă observație. Motivele hotărârii zice foarte bine tot ce se poate zice în această privință și ne scutesc de a mai insista asupra ei.

Iași.

D. ALEXANDRESCO

JUDECĂTORIA OCOLULUI IV BUCUREȘTI

Audiența dela 19 Noembrie 1923

Președinția d-lui DEM. S. DIMITRESCU, Judecător
S. Rosental și Baroul de Ilfov cu C. N. Vasiliu-Bolnavu
Cartea de judecată penală No. 4246

Ultragiū. — Provocare. — Dacă faptul de a lovi pe un avocat, la ușa instanței unde a pledat, constituie un ultragiū? — Art. 184 c. pen. și art. 76 din legea de organizare a Corpului de avocați.

Chiar dacă provocarea n'ar putea constitui o scuză legală în materie de ultraj, totuși ea urmează să fie avută în vedere de judecată în cece privește gradul de culpabilitate al inculpatului, căci pentru a grada pedeapsa, judecătorul este dator să țină socoteală de toate împrejurările în care s'a comis infracțiunea.

Faptul de a lovi pe un avocat, chiar la ușa instanței unde a pledat, constituie un ultraj, iar nu

o simplă lovire, în conformitate cu art. 184 c. pen. și 76 din legea de organizare a Corpului de avocați.

Judecata poate aplica art. 60 c. pen. când găsește că în favoarea inculpatului militează circumstanțe ușurătoare.

S'au ascultat din partea reclamantului S. Rosental d-nii avocați: Al. Ottulescu, C. Xenii Petre Missir, C. Marinescu-George, Polizu Micșunești și N. Mitescu, din partea Baroului d-l Decan Istrate Micescu și din partea inculpatului Vasiliu-Bolnavu d-nii avocați: I. Vlădescu, Pompiliu Ioanițescu și Aurel Eliescu.

Judecata,

Asupra acțiunii publice, deschisă de către d-l Prim-procuror al Trib. Ilfov, prin rechizitorul No. 25460/923 contra inculpatului Constantin N. Vasiliu Bolnavu pentru faptul prevăzut și pedepsit de art. 76 alin. II din legea de organizare a Corpului de avocați, combinat cu art. 184 c. p. și anume, că în ziua de 24 Mai a. c. pe când reclamantul S. Rosental, avocat, eșise din sala Curții de apel s. I, unde se judeca un proces al societății „Speranța” cu inculpatul C. N. Vasiliu-Bolnavu, a fost lovit de acesta din urmă;

Având în vedere că pentru constatarea acestui fapt, în urma reclamațiunii făcută de reclamantul S. Rosental, s'au dresat acte de către parchetul Tribunalului Ilfov, ce ne au fost trimise spre judecare, prin rechizitorul acestui parchet;

Având în vedere că S. Rosental în dovedirea acțiunii sale, a propus o serie de martori ce au fost față atât la săvârșirea actului de lovire, îndreptat contra sa, cât și anterior în sala de ședință, ale căror depozițiuni luate pe Sf-ta Cruce, conform art. 153 pr. penală s'au consemnat la dosar;

Având în vedere că inculpatul C. N. Vasiliu, contestând veracitatea celor relatate de martorii reclamantului, a cerut și judecata, prin jurnalul din 13 Octombrie 1923, i a admis contra probă cu martori, ale căror depozițiuni luate deasemenea pe Sf-ta Cruce, conform art. 153 pr. p. s'au atașat la dosar;

Având în vedere că atât partea civilă cât și Baroul de Ilfov, prin reprezentanții lor, au cerut în speță, o severă aplicațiune a textelor de lege, prevăzute prin rechizitor, susținând că lovirea a fost premeditată și că în orice caz lovirea unui avocat cu ocaziunea exercitărei funcțiunii sale, constituie o infracțiune gravă, ce trebuie aspru pedepsită;

Considerând pe de altă parte, că apărarea susține cum că lovirea dacă s'a întâmplat, a fost rezultatul unui gest, necugetat și aproape firesc, în condițiile în care a avut loc, deoarece inculpatul a fost provocat;

Considerând că, atât asupra circumstanței agravante a premeditărei, cât și asupra circumstanței ușurătoare a provocațiunii, și reclamantul și inculpatul s'au referit la depozițiunile martorilor audiați;

Considerând că asupra provocațiunii, atât partea civilă cât și apărarea au făcut o lungă discuțiune, invocând doctrina și jurisprudența, partea civilă susținând că provocarea nu poate fi admisă ca scuză în materie de ultragiū, în timp ce apărarea susținu, din contra, că poate fi admisă și în materie de ultraj, ca și în celelalte infracțiuni prevăzute de codul penal;

Considerând că partea civilă, căutând să înlătore depozițiunile unor anumiți martori, pe motiv ca fiind avocați ai părților, ar fi depus în mod interesat, deci eronat, a ocazionat apărării susținerea înlăturării depozițiunilor unor martori ai reclamantului, cari dovedeau premeditarea, pe motiv că nu au fost propuși din pri-

mul moment și fiindcă aceste depozițiuni se contrazic între ele și sunt neverosimile;

Considerând că, pentru a preciza stabilirea faptelor, urmează a se ține seamă de toate depozițiunile martorilor audiați, și că din toate aceste depozițiuni, trebuiesc stabilite faptele indispensabile, pe care să se poată întemeia o dreaptă judecată;

Considerând că, analizând plângerea atât a părții civile, actele dresate la primele cercetări, cât și toate depozițiunile de martori, rezultă în mod indiscutabil următoarele: În ziua de 24 Mai a. c. urma să se judece în fața Curții de Apel s. I apelul făcut de către societatea „Speranța”, care fusese condamnată de prima instanță să-i predea inculpatului C. N. Vasiliu o cantitate de 900 vagoane țigări și 1000 lei daune cominatorii pe fiecare zi de întârziere;

Că din cauza aglomerării proceselor pendinte în fața Curții de Apel, în acea zi, procesul Societății „Speranța”, deși la ordinea zilei, fiind chemat tocmai la orele 7 p. m. urma, din această cauză, să fie amânat din oficiu;

Că părțile din proces, în dorința lor de a se judeca, au așteptat împreună cu avocații lor, până la acea oră înaintată;

Că în afară de enervarea firească a părților, dat fiind interesul cauzei, s'a mai adăugat și această lungă așteptare ce a făcut ca discuțiunea amânării să se judece într'o atmosferă destul de încărcată;

Considerând că această stare de enervare generală, rezultă în mod lămurit și din depozițiunile contradictorii ale d-ilor magistrați cari compuneau Curtea și din împrejurarea netăgăduită că cu ocaziunea discuțiunii termenului, când amânarea fusese hotărâtă în principiu, din cauza orelor înaintate, s'au făcut și apreciațiuni cu caracter personal, când nimic nu mai era de discutat, decât natura juridică a afacerii și fixarea termenului;

Considerând că, din depozițiunile martorilor audiați și anume d-ii prim-președinte Hagiopol, Toma Stelian și d-ra Aurelia Sachelarie, pentru a nu cta decât pe cei necontestăți, rezultă în mod constant, fapt confirmat și de reprezentantul părții civile în instanță, că reclamantul a fost vehement și a vorbit pe un ton ridicat;

Considerând că în asemenea împrejurări și dată fiind atmosfera generală din sală, ori și ce gest sau ori și ce cuvânt putea fi greșit interpretat;

Considerând că din depozițiile martorilor August Ionescu și Bogza, avocați, și a lui Dumitru Stanciu, aproful Curții de Apel, coroborate cu mărturisirea martorului Tudor Popescu, avocat, străin cu totul de cauză, rezultă că reclamantul Rosental, la eșirea din sală, s'a îndreptat spre inculpat, făcând un gest și adresându-i cuvinte:

Că, independent de natura gestului și de cuvintele adresate, inculpatul C. N. Vasiliu, în starea de enervare în care se găsea, putea ușor să le dea o greșită interpretare;

Considerând că chiar dacă provocarea n'ar putea constitui o scuză legală în materie de ultraj, totuși ea urmează a fi avută în vedere de judecată în ceea ce privește gradul de culpabilitate al inculpatului; că pentru a gradua pedeapsa, judecătorul este dator să țină socoteala de toate împrejurările în care s'a comis infracțiunea;

Considerând, că circumstanța agravantă a premeditării, afirmată de martorii Kindler și Sacerdotti, nu poate fi luată în considerare, în afară de contrazicerile ce există între depozițiunile acestor doi martori, a desmintirii formale pe care le-o dă d-ra Sachelarie, avocat, și

afară de împrejurarea caracteristică a reclamantului S. Rosental, care, când se plânge de lovirea sa, nu învoacă premeditarea și nici nu cere martori spre a o dovedi;

Că, în afară de aceste considerațiuni, se detașează un fapt pozitiv și constant, anume acela că d l prim-președinte, care a prezidat desbaterile, nu a luat nici o măsură care să indice că s'ar fi petrecut ceva necuviincios în sală din partea lui C. N. Vasiliu, invinuit că, cu voce tare, a injurat pe reclamant, când nimeni în afară de cei doi martori, propuși posterior plângerei, n'au auzit acele vorbe;

Considerând că, din aceste împrejurări și fapte constatate, cari dovedesc că inculpatul C. N. Vasiliu a plecat liniștit din sală, exclud cu totul circumstanța agravantă a premeditării;

Că așa fiind, și fără a împărtăși părerea susținută de apărare, că lovitura unui avocat, la ușa instanței unde pledase, poate fi considerată ca o simplă lovire;

Considerând că faptul așa cum s'a petrecut, constituind un ultraj, inculpatul s'a făcut vinovat de penalitatea prevăzută de art. 148 c. pen. și 76 din legea de organizare a Corpului de avocați, ale căror texte citite în ședința publică au coprirederea următoare:

(Urmează textul).

Considerând că, din cele de mai sus expuse, judecata gășind că în favoarea inculpatului C. N. Vasiliu militază circumstanțe ușurătoare, urmează a i se face, în sp. t. a, și aplicațiunea art. 60 c. p.

Văzând și cererile de despăgubiri civile, formulate de reclamantul S. Rosental și Baroul de Ilfov;

Pentru aceste motive, judecata, condamnă pe inculpatul Const. N. Vasiliu-Bolnavu, la 15 000 lei amendă obligă pe inculpat a plăti reclamantului suma de 1 leu, drept despăgubiri civile, acordă Baroului Ilfov suma de 1 leu, drept despăgubiri, pentru daunele morale sau

(ss) judecător, *Dem. S. Demetrescu.*

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI

FACULTATEA DE DREPT

CONCURS

pentru Premiul „G. G. MIRONESCU“

Valoarea Premiului: Facultatea de Drept va decerne ca premiu lei 20 000 (douăzeci mii), plus venitul eventual al acestei sume, celei mai bune lucrări cu subiectul mai jos arătat.

Deosebit, donatorul va contribui cu 10 000 (zece mii) lei la tipărirea lucrării premiate.

Subiectul: Lucrarea va trata chestiunea următoare: **Principalele deosebiri dintre legislațiile comerciale ale Vechiului Regat și ale Provinciilor alipite și Propuneri pentru armonizarea lor.**

Concurenții: Poate concura oricine, afară de profesorii titulari ai facultății cari vor alege comisiunea de cercetare a lucrării și vor decide asupra decernării premiului.

Se admit lucrări scrise în colaborare de doi sau mai mulți autori.

Alte condiții: Spre a se putea citi cu înlesnire, lucrarea va fi scrisă cu mașina de scris. Manuscrisul va trebui depus la Secretariatul Facultății de Drept din București înainte de 30 Aprilie 1924.